

GEMEENTE ENSCHEDE

JAARVERSLAG UITVOERING EN HANDHAVING 2024

BESTEMMEN VERGUNNEN TOEZICHT HANDHAVEN

ENSCHUDE

SAMENVATTING

Voor u ligt het jaarverslag uitvoering en handhaving voor de producten: Bestemmen, Vergunnen, Toezicht en Handhaven (BVTH) binnen de fysieke leefomgeving over het jaar 2024 (verder jaarverslag U&H 2024). Met dit jaarverslag U&H 2024 brengt het college verslag uit over de uitvoering van de taken zoals opgenomen in het Programma Uitvoering & Handhaving 2024. Daarnaast reflecteert het jaarverslag op het bereiken van de doelen zoals deze in het BVTH-beleid 2023 zijn vastgelegd.

BVTH-JAARVERSLAG

Met het jaarverslag U&H 2024 brengt het college verslag uit over de uitgevoerde BVTH-taken in 2024. De basis van het jaarverslag U&H is het Programma Uitvoering en Handhaving 2024 en het BVTH-beleid 2023 en de Nadere uitwerking. Ook de verslagen over de taken van de Omgevingsdienst Twente en Veiligheidsregio Twente (Brandweer Twente) die uitgevoerd worden voor gemeente Enschede zijn in dit jaarverslag bijgevoegd.

INTERBESTUURLIJK TOEZICHT

De Provincie Overijssel heeft als interbestuurlijk toezichthouder (IBT) getoetst of en in hoeverre wordt voldaan aan de wettelijke eisen. In 2023 was het kleurbeeld oranje, maar voor 2024 is deze veranderd naar groen. Dit betekent dat er mooie stappen zijn gezet, maar dat we vooral moeten blijven innoveren.

OMGEVINGSWET / WET KWALITEITSBORGING VOOR HET BOUWEN

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ingevoerd. In december 2024 heeft het college de raad geïnformeerd over het eerste jaar van de Omgevingswet en Wkb. Het afgelopen jaar is er intensief gewerkt aan o.a. de implementatie van deze wetten, het aanpassen van de werkprocessen en het opleiden van medewerkers

BEGROTING EN ORGANISATIE IN BALANS (BOB)

Enschede staat, net als andere gemeenten, voor financieel onzekere tijden. In 2024 is het traject Begroting en Organisatie in Balans (BOB) in Enschede gestart. Dit traject is noodzakelijk vanwege de toenemende werkdruk en financiële druk op de organisatie. Voor de periode tot aan de Zomernota wordt daarom terughoudend omgegaan met nieuwe voorstellen die extra financiële middelen vragen. Bovendien is er een disclaimer opgesteld die wordt gebruikt in bestuursvoorstellen met financiële impact. Zo blijven we eerlijk en transparant over onze beleidskaders en financiële beperkingen.

ZAAKSYSTEEM CENTRIC LEEFOMGEVING (CLO)

Het werken met CLO verloopt nog niet optimaal. Er zijn (nog) veel storingen, het systeem is traag en er zitten verschillende bugs in die alleen door de leverancier kunnen worden opgelost. Hierover worden intensieve gesprekken met Centric gevoerd. Hierdoor is het nog niet mogelijk om alle benodigde rapportages uit het systeem te genereren, waardoor managementinformatie op bepaalde onderdelen ontbreekt.

BELEID EN UITVOERING DICHTER BIJ ELKAAR

In 2024 is een verdiepende stap gemaakt in de verbinding tussen beleid en uitvoering. Het beleid en de vertaling naar uitvoering is actief onder de aandacht gebracht bij verschillende organisatie onderdelen, waaronder de directeur

- en opdrachtgevers Fysiek en de veiligheidsregio Twente. Het uitwerken van de beleidsdoelen naar uitvoering is gedaan met inzet van het logic-model, het voeren van meerdere gesprekken en het opzetten van doelkaarten met activiteiten met daarin een voortuitblik tot 2028.

REGULIERE TAKEN

Het cluster O&R staat aan de lat voor het maken van bestemmingsplannen/omgevingsplan, het tijdig verlenen van vergunningen, toezicht op onder andere bouwen, het handhaven op overlast en veel meer taken die bijdragen aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Het overgrote deel van de inzet gaat jaarlijks naar deze 'reguliere' taken.

OMGEVINGSDIENST TWENTE EN VEILIGHEIDSREGIO TWENTE

De Omgevingsdienst Twente blikt terug op de uitvoering van controles, het verlenen van vergunningen en het geven van adviezen. De prognose voor 2024 was gebaseerd op de Wabo. Inmiddels is de Omgevingswet in werking getreden. Daarom bevat het jaarverslag 2024 zowel de realisatie op de oude producten (Wabo) als de nieuwe producten (Omgevingswet). Dit bemoeilijkt een heldere analyse, vooral met betrekking tot het programma Vergunningen. Veiligheidsregio Twente (Brandweer Twente) blikt terug op de werkzaamheden die door Brandweer Twente op het gebied van brandveiligheid zijn verricht in 2024. Vanuit de themagroepen Veilig bouwen, Evenementen, Ruimtelijke veiligheid en Toezicht Bouwen en Brandveilig gebruik is een bijdrage geleverd aan inhoudelijke doelen en aan de focuspunten, zoals bijv. brandveiligheid parkeergarages, Energie Opslag Systemen, brandwerendheid aankleding bij evenementen en bereikbaarheid centrumgebieden bij evenementen.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 2

1. INLEIDING 5

- 1.1 Jaarverslag als onderdeel van de beleid-uitvoeringscyclus 5
- 1.2 Scope van het jaarverslag 5
- 1.3 IBT-beoordeling 5
- 1.4 Capaciteit en verdeling 6

2. STRATEGIE EN BELEID 8

- 2.1 Kwaliteitszorg en -borging 8
- 2.2 Terugblik op ontwikkelingen 8

3. DOELEN 13

- 3.1 Doelen op reguliere werkzaamheden 13
- 3.2 Doelen op focuspunten 14

4. PROGRAMMA UITVOERING 15

- 4.1 Reguliere werkzaamheden 15
- 4.2 Extra taken, aandachtspunten en projecten 17

5. PROGRAMMA HANDHAVING 18

- 5.1 Reguliere werkzaamheden 18
- 5.2 Extra taken, aandachtspunten en projecten 20

BIJLAGEN 22

- Bijlage 1 – Resultaten zelftoets kwaliteitscriteria 22
- Bijlage 2 – Bijdrage activiteiten doelen 23

7. JAARVERSLAG VEILIGHEIDSREGIO TWENTE

8. JAARVERSLAG OMGEVINGSDIENST TWENTE

1. INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag uitvoering en handhaving voor de producten: Bestemmen, Vergunnen, Toezicht en Handhaven (BVTH) binnen de fysieke leefomgeving over het jaar 2024 (verder jaarverslag U&H 2024). Met dit jaarverslag U&H 2024 brengt het college verslag uit over de uitvoering van de taken zoals opgenomen in het Programma Uitvoering & Handhaving 2024. Daarnaast reflecteert het jaarverslag op het bereiken van de doelen zoals deze in het BVTH-beleid 2023 zijn vastgelegd.

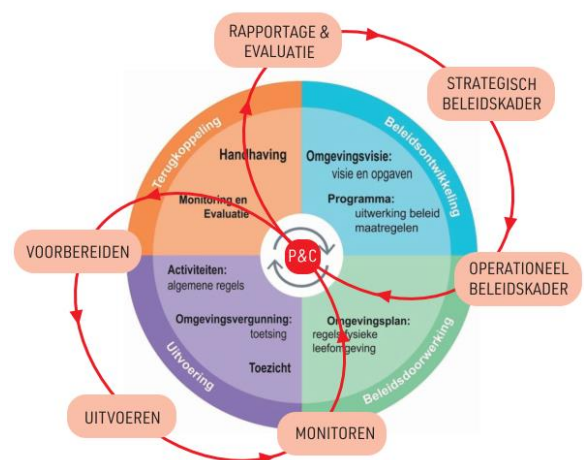
1.1 JAARVERSLAG ALS ONDERDEEL VAN DE BELEID-UITVOERINGSCYCLUS

GRONDSLAG

De wettelijke grondslag voor het opstellen van dit jaarverslag U&H is artikel 13.11 (evaluatie) van het Omgevingsbesluit. Het Programma Uitvoering & Handhaving 2024 (verder: PUH 2024) en dit daaropvolgende jaarverslag zijn gebaseerd op het in 2023 vastgestelde 'Beleid voor de fysieke leefomgeving: Bestemmen, Vergunnen, Toezicht en Handhaven' (verder: BVTH-beleid) en de nadere uitwerking. Het BVTH-jaarverslag 2024 wordt door het college van B&W vastgesteld en ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd. De provincie Overijssel beoordeelt, vanuit haar rol als interbestuurlijk toezichthouder (verder: IBT), of het jaarverslag voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen op basis van het beoordelingskader Interbestuurlijk Toezicht Omgevingsrecht VTH.

BELEIDS- EN UITVOERINGSCYCLUS

In het BVTH-beleid liggen de visie, uitgangspunten, doelen, omgevingsanalyse en strategieën vast. Het PUH 2024 vertaalt het BVTH-beleid naar de concrete uitvoering van de BVTH-taken door de uitvoeringsorganisatie. In mei en september monitort het cluster Omgeving & Recht (verder: cluster O&R) de voortgang van het programma, om tijdig te kunnen bijsturen en/of op te schalen naar het bestuur. Dit jaarverslag U&H is de laatste stap in de beleids- en uitvoeringscyclus, zie afbeelding 1. Het geeft weer of en in hoeverre we met de uitvoering van de BVTH-taken het programma hebben uitgevoerd. Het cluster O&R is overgestapt naar een ander ICT-systeem, van Squit naar Centric Leefomgeving (CLO), daardoor is het lastig gebleken om monitoringsinformatie te genereren. Dit heeft invloed op de inhoud van het jaarverslag. De opgedane ervaringen uit 2024 zijn meegenomen in het PUH 2025.

Afbeelding 1: Beleids- en uitvoeringscyclus.

1.2 SCOPE VAN HET JAARVERSLAG

In Enschede is het cluster O&R verantwoordelijk voor de uitvoerings- en handhavingstaken in de fysieke leefomgeving. Omdat deze taken onlosmakelijk verbonden zijn met Bestemmen en Handhaven Openbare Ruimte, zijn ook de "B"- en "HOR"-taken in dit jaarverslag opgenomen. De jaarverslagen van Omgevingsdienst Twente en Veiligheidsregio Twente (Brandweer) maken deel uit van dit jaarverslag U&H.

1.3 IBT-BEOORDELING

Het IBT domein (toen nog) Wabo van de provincie Overijssel heeft de gemeente Enschede voor 2023 het kleurbeeld oranje gegeven. Daarbij zijn verbeterpunten meegegeven waar de gemeente Enschede aan kan werken. Een groot

aantal van de verbeterpunten is inmiddels uitgevoerd. De verbeterpunten waar Enschede in 2024 aan gewerkt heeft zijn:

Verbeterpunten in 2024:

1. Ontwikkelen van het BVTH-beleid en vaststellen indicatoren per doelstelling
Actie: In 2024 is verder invulling gegeven aan de doelen uit het BVTH-beleid Enschede 2023 door per focuspunt doelkaarten op te stellen. In deze kaarten zijn de bijbehorende activiteiten opgenomen en is een doorkijk gegeven tot en met het jaar 2028.
2. Inzichtelijk maken van het voldoen aan de kritieke massa van de kwaliteitscriteria
Actie: In 2024 is een zelftoets ontwikkeld en uitgevoerd op basis van de kwaliteitscriteria 2.3. Op organisatieniveau is in beeld gebracht waar het cluster O&R staat ten opzichte van de kwaliteitscriteria.
3. Stel een geactualiseerde risicoanalyse (Wabo-breed) vast en betrek deze bij het uitvoeringsprogramma 2024.
Actie: De risicoanalyse-onderdelen bouwen (nieuwbouw/bestaande bouw) en RO zijn in 2023 opgesteld. In het BVTH-beleid zijn deze als onderdeel van de probleemanalyse verwerkt. Er zijn keuzes gemaakt, die naar focuspunten zijn vertaald, omdat niet alle punten tegelijk worden aangepakt. De probleemanalyse is vertaald naar doelstellingen voor de komende jaren. Hiermee hebben we de risicoanalyse nieuwbouw bij het PUH betrokken.

Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Omgevingsrecht, de onderlinge samenhang van de documenten en de voortgangsgesprekken, is het kleurbeeld voor de gemeente Enschede groen. Enschede heeft in 2023 stappen gezet. Dit heeft ertoe geleid dat Enschede van een oranje kleurbeeld in 2023 naar een groen kleurbeeld in 2024 is gegaan.

1.4 CAPACITEIT EN VERDELING

In deze paragraaf kijken we terug op de beschikbare capaciteit om uitvoering te geven aan onze BVTH-taken. In tabel 1 geven we de begin en eindstand (in FTE) weer. De tussentijdse wisselingen en vertrek van de medewerkers is hierin niet zichtbaar.

	1 januari 2024 (in FTE)	31 december 2024 (in FTE)
Bestemmen	19	19
Vergunnen	37	34
Handhaven Bouwen & Milieu (HBM)	28	27
Handhaven Openbare Ruimte (HOR)	32	33
Staf	19	20
Totaal cluster O&R (in FTE)	132,8	133,5

Tabel 1: capaciteit 2024 cluster O&R (incl. flexibele schil).

De arbeidsmarkt blijft, net als in voorgaande jaren, krap. In 2024 zijn meerdere (inhuur)medewerkers bij de afdeling Vergunnen vertrokken. We merken dat ervaren personeel schaars is, terwijl er wel junioren beschikbaar zijn; dit biedt echter geen directe oplossing vanwege de complexiteit van het werk.

2. STRATEGIE EN BELEID

In dit hoofdstuk behandelen we de kwaliteitszorg en de borging daarvan. Daarnaast geven we een terugblik op de ontwikkelingen in 2024 op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

2.1 KWALITEITSZORG EN -BORGING

KWALITEITSVERORDENING EN KWALITEITSBORGING

De Enschedese 'Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Enschede 2024' wordt gehanteerd als kader voor kwaliteit. Het borgen van de kwaliteit en het continu verbeteren is een doorlopend proces binnen onze werkzaamheden. In 2024 is een zelftoets ontwikkeld en uitgevoerd op basis van de kwaliteitscriteria 2.3. Op organisatieniveau is bekeken waar we nu staan ten opzichte van de kwaliteitscriteria. In [bijlage 1](#) zijn de behaalde resultaten van de zelftoets opgenomen.

KWALITEITSDOELEN

Het BVTH-beleid 2023 geeft aan hoe we in Enschede invulling geven aan de BVTH-taken: wat heeft onze aandacht, wat willen we bereiken en op welke manier? In het beleid zijn, zoals de kwaliteitsverordening voorschrijft, naast inhoudelijke doelen ook doelen opgenomen die betrekking hebben op:

- dienstverlening;
- uitvoeringskwaliteit van diensten en producten;
- financiën.

In dit jaarverslag wordt in hoofdstuk 3 beschreven hoe er een bijdrage is geleverd aan deze doelen.

2.2 TERUGBLIK OP ONTWIKKELINGEN

2.2.1 LOKAAL

Implementatie van kwaliteitscriteria 2.3 (nu 3.0)

De landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving 2.3 zijn verbeterd. De nieuwe versie, Kwaliteitscriteria 3.0, is op 25 september 2024 landelijk bestuurlijk vastgesteld en treden in werking op 1 januari 2025. Verwacht wordt dat een jaar na deze inwerkingtreding aan deze set criteria wordt voldaan. In 2024 zijn de eerste voorbereidingen gestart voor de implementatie van de kwaliteitscriteria 3.0.

BVTH-beleid Enschede 2023 en doorontwikkeling doelen

In 2024 is uitvoering gegeven aan het warme overdrachtsdocument 'van beleid naar uitvoering'. Dat houdt in dat we beleid en de vertaling van beleid naar uitvoering actief onder de aandacht hebben gebracht bij verschillende organisatie onderdelen, waaronder bij de directeur - en opdrachtgevers Fysiek. Ook is een presentatie gegeven aan veiligheidsregio Twente om te laten zien hoe we in Enschede van beleid naar uitvoering zijn gekomen. In deze presentatie hebben we stil gestaan bij de vertaling van de doelen naar uitvoering, met behulp van het logic-model. Daarnaast zijn meerdere gesprekken geweest over de doelen op de focuspunten, waarna doelkaarten met activiteiten zijn opgesteld met daarin een voortuitblik tot 2028. Als verbeterpunt van IBT hebben we de doelen uit de kwaliteitsverordening explicieter opgenomen in het PUH 2025.

Digitalisering en informatiegestuurd werken

Het cluster O&R streeft naar informatiegestuurd werken. Om dit te realiseren zijn verschillende projecten gedefinieerd en geprioriteerd, waaronder het VTH-besturingsmodel, informatie gestuurd handhaven, financiële sturing vergunnen en naleefgedrag HBM. De uitvoering/voortgang van deze projecten in 2024 is sterk afhankelijk geweest van de beschikbare (ICT)-capaciteit. Het project naleefgedrag HBM dat is gericht op het sturen en verantwoorden van de producten, staat op dit moment 'on hold'.

Zaaksysteem Centric leefomgeving (CLO)

Het werken met CLO verloopt niet optimaal. Er zijn (nog) veel storingen, het systeem is traag en er zitten verschillende bugs in die alleen door de leverancier kunnen worden opgelost. Hierover zijn intensieve gesprekken met Centric gevoerd. Door de overgang naar het nieuwe systeem is veel handwerk ontstaan, omdat de software daar nog niet voorziet in een oplossing. Daarnaast is het niet mogelijk om (management)rapportages uit het systeem te genereren, waardoor deze opnieuw ontwikkeld moeten worden.

Plansoftware omgevingsplan

Het omgevingsplan alsmede omgevingsprogramma's moeten worden aangesloten op het DSO. Daarvoor is techniek nodig. De leverancier van die software is nog druk met de ontwikkeling.

Zichtbaarheid en samenwerking van toezicht en handhaving / landelijk gebied

Toezicht en handhaving zijn belangrijke pijlers in het leefbaar en veilig maken en houden van Enschede. Er gaat een preventieve werking uit van een zichtbare overheid in de openbare ruimte. In 2024 is flink geïnvesteerd in de zichtbaarheid en samenwerking van toezicht en handhaving in het landelijk gebied. Zo is uitvoering gegeven aan de motie 'Bewaak kwaliteit van bestaande opstallen, onder andere in samenwerking met de politie. Daarnaast is de samenwerking met Landschap Overijssel geëvalueerd. De conclusie van deze evaluatie is dat de samenwerking wordt voortgezet. Daarom zijn boa's domein II van Landschap Overijssel per 1 januari 2025 aangewezen voor bepaalde APV- en Vkl-artikelen, zie [link](#).

Uitvoering geven aan het evenementenbeleid

Evenementenloket

Er is gewerkt aan het opzetten van een digitaal evenementenloket, met als doel één centraal kennis- en aanspreekpunt te creëren voor iedereen die evenementen organiseert of wil organiseren. Dit verbetert de vindbaarheid van de informatie, doordat gebruikers niet meer van de ene naar de andere pagina hoeven te gaan om relevante gegevens te vinden. Verwacht wordt dat het evenementenloket in het eerste kwartaal van 2025 live gaat.

Toetsingskader

In 2024 is het '[Toetsingskader evenementen randvoorwaarden voor vergunningen en meldingen 2025](#)' vastgesteld. Het toetsingskader beschrijft in welke gevallen een evenementenvergunning moet worden aangevraagd of wanneer kan worden volstaan met het doen van een melding. Ook stelt het vast welke uitgangspunten gelden en aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Hierin is gezocht naar evenwicht tussen het mogelijk maken van evenementen, de overlast ten gevolge van evenementen te beperken en de openbare orde en veiligheid te waarborgen.

Regels voor bescherming bomen

Er is gewerkt aan het optimaliseren van de regels voor de bescherming van bomen. Het doel van deze optimalisatie is om bomen beter te beschermen. Er is gewerkt aan een nieuwe bomenkaart. De individueel beschermwaardige bomen binnen de bebouwde kom zijn geïnventariseerd. Ook is er een nieuwe beslisboom voor vergunningen tot stand gekomen. Een landelijk adviesbureau heeft ons ondersteund in het proces. Onze groene partners hebben een actieve bijdrage geleverd. Eind 2024 is de raad in de Stedelijke Commissie Fysiek beeldvormend geïnformeerd over de inhoud van de geoptimaliseerde regels en het vervolgproces voor de vaststelling van de regels en bijbehorende producten.

Beschermd stads- en dorpsgezicht Teesinkbos

In februari 2024 heeft de afdeling HBM een inventarisatie uitgevoerd in het Teesinkbos. Tijdens het uitvoeren van deze inventarisatie is gekeken naar beeldbepalende kenmerken. Voorbeelden hiervan zijn: dakranden, kozijnen, gevelindelingen, schoorstenen, entree/luifels etc. Vanuit de uitvoeringspraktijk is geconstateerd dat door een tekstuele tekortkoming in het huidige bestemmingsplan een goede grondslag voor handhaving ontbreekt. Dat is gerepareerd met het voorbereidingsbesluit dat het college op 17 december 2024 heeft genomen. Daarnaast werd opgemerkt dat het huidige beeldkwaliteitsplan aangescherpt en duidelijker geformuleerd moet worden. Deze actie zal in 2025 worden opgepakt.

Enschede schoonste stad van Europa

In 2024 heeft de gemeenteraad de motie 'Enschede schoonste stad van Europa' aangenomen. Het college van B&W heeft, middels een brief, de minister van Justitie en Veiligheid verzocht om een pilot. Enschede wil een pilot om het opzettelijk vervuilen van de openbare ruimte hoger te beboeten (bijv. €1.000 euro boete of een vergelijkbaar maatschappelijk instrument). Het verzoek voor de pilot werd door de minister afgewezen, met als reden dat de wet geen bepalingen kent ten aanzien van boetes te experimenteren. Er is geen ruimte om via lagere regelgeving een pilot uit te voeren. De gemeenteraad heeft de boetebedragen in de APV/VKL geactualiseerd.

Categoriaal besluit buitengewoon opsporingsambtenaar Enschede 2024

In 2024 is het categoriaal besluit verlengd en gewijzigd. Vanaf 1 februari 2025 zijn boa's openbare ruimte bevoegd voor categorie 1 (gewelddaanwending), categorie 2 (veiligheids- en vervoersfoullering) en categorie 3 (handboeien), zoals is geregeld in de Beleidsregels Buitengewoon Opsporingsambtenaar.

Live cameratoezicht in de binnenstad

In de binnenstad van Enschede hangen camera's waarmee live uitgekeken wordt. Sinds 2016 wordt voor het live uitkijken een particuliere beveiligingsorganisatie ingehuurd door de Veiligheidsregio Twente. De samenwerking tussen cameraobservant, boa en politie wordt steeds nauwer. Hierbij lopen we steeds vaker tegen privacy grenzen aan. In 2024 is door het college besloten om het live uitkijken van camerabeelden in de binnenstad binnen de eigen organisatie onder te brengen. Door het uitkijken van beelden bij opsporingsambtenaren te beleggen wordt privacy en informatiedeling beter geborgd. Hiermee volgt Enschede ook de landelijke trend om het uitkijken onder te brengen bij de eigen gemeentelijke handhavingsafdelingen.

Begroting en Organisatie in Balans (BOB)

Enschede staat, net als andere gemeenten, voor financieel onzekere tijden. In 2024 is het traject Begroting en Organisatie in Balans (BOB) in Enschede gestart. Dit traject is noodzakelijk vanwege de toenemende werkdruk en financiële druk op de organisatie. Dit heeft impact gehad op het werken aan het gestelde doel op financiën in hoofdstuk 3, vandaar de oranje score (pagina 13). Ook in bijlage 2.1 is dit opgenomen.

2.2.2 REGIONAAL

Samenwerking in Twente

In de regio Twente werken de 14 gemeenten, de provincie, ODT en diverse ketenpartners samen in het Vergunnen Toezicht Handhaven en Advies-veld (verder: VTHA-veld). Er is in regionaal verband afgesproken om deze samenwerking te versterken en aan te sluiten bij de gedachte achter de Omgevingswet. Elke deelnemende partij zal een gelijkwaardige bijdrage leveren in capaciteit en/of middelen.

Momenteel wordt eraan gewerkt om de regionale ambtelijke capaciteit op de beleidsmatige samenwerking optimaal vorm te geven. Enschede heeft de rol van gastheer voor de ambtelijk voorzitter en secretaris van de vernieuwde regionale kerngroep VTH op zich genomen. De werving van kandidaten is eind 2024 in gang gezet. We verwachten in 2025 de procedures af te ronden en de collega's te verwelkomen. Enschede heeft aangegeven actief deel te willen nemen aan deze kerngroep.

Samenwerking en bundeling constructieve kennis in Twente

In opdracht van het PHO VTH van 2 december 2022 is een eerste verkenning naar samenwerking en bundeling van constructieve kennis in Twente uitgevoerd. De uitkomsten van de verkenning geven niet meer de actuele situatie weer. Momenteel staat dit project 'on hold'.

VTH-beleid Twente 2023

In 2023 is het VTH-beleid Twente en de nadere uitwerking door het college vastgesteld. In 2024 is dit VTH-beleid Twente als basis gebruikt voor het opzetten van het uitvoeringsprogramma 2025.

2.2.3 LANDELIJK

Omgevingswet / Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ingevoerd. In december 2024 heeft het college de raad geïnformeerd over het eerste jaar van de Omgevingswet en Wkb, middels een brief (zie de [link](#)). Beide wetten hebben een aanzienlijke impact op de BVTH-keten, met veranderingen in de uitvoering en handhaving van regelgeving rondom de fysieke leefomgeving. Het afgelopen jaar is er intensief gewerkt aan o.a. de implementatie van deze wetten, het aanpassen van de werkprocessen en het opleiden van medewerkers.

Cijfers Wkb

Eind 2023 werden er veel aanvragen ingediend vallend onder de Wabo (het oude stelsel), waardoor het aantal meldingen onder de Wkb achterbleef. In 2024 zijn er negen bouwmeldingen en acht start bouwwerkzaamheden onder het nieuwe stelsel ingediend.

Versterken VTH-stelsel

Het Interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel is in september 2024 afgerond. Het programma is gericht op het merkbaar verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en het verminderen van vermijdbare milieuschade. De opgeleverde producten (uit de 6 pijlers) worden nu geïmplementeerd en verder ontwikkeld. De betrokken partijen werken samen aan de continue versterking en doorontwikkeling van het VTH-stelsel. Dit kan alleen worden gerealiseerd als de samenwerking en verbinding worden voortgezet, versterkt en uitgebreid.

Wet goed verhuurderschap / Wet betaalbare huur

Per 1 januari 2024 is het meldpunt 'slecht verhuurderschap' actief. Dit meldpunt moet ongewenst gedrag van verhuurders tegengaan. In 2024 zijn 42 meldingen ingediend. Op 1 juli 2024 is de wet betaalbare huur in werking getreden. Eind 2024 is het meldpunt uitgebreid met de extra regels ten aanzien van huurprijsregelgeving, waarop vanaf 1 januari 2025 toezicht en handhaving moet plaatsvinden.

3. DOELEN

In het BVTH-beleid Enschede 2023 zijn de doelen vastgesteld waaraan het cluster O&R de komende jaren zal werken. Deze doelen sluiten aan bij de Enschedese opgaven. We maken onderscheid tussen doelen op reguliere werkzaamheden (waar werken we aan met onze wettelijke taken) en focuspunten (waar gaan we voor Enschede een stapje extra doen). In dit hoofdstuk blikken we terug op onze bijdrage aan de geformuleerde doelen.

Van beleid naar uitvoering

Met behulp van de beschikbare informatie uit de gemeentebrede routekaarten en de uitgewerkte logicmodellen voor de focuspunten is een belangrijke stap gezet van beleid naar uitvoering. In 2024 is met de afdelingshoofden O&R, beleidsadviseurs werkveld O&R en strategisch adviseur een techniek gebruikt om van beleid naar uitvoering te komen. De genoemde logicmodellen van de focuspunten zijn gebruikt voor het uitwerken van activiteiten die een bijdrage leveren aan de geformuleerde doelen voor de komende beleidsperiode. Uiteindelijk zijn activiteitenkaarten opgesteld, die zijn opgenomen in het [PUH 2025 in bijlage 2](#). Deze activiteitenkaarten worden indien nodig jaarlijks bijgesteld.

Terugblik

In het PUH 2024 zijn voor zowel de reguliere werkzaamheden als de focuspunten veel activiteiten geformuleerd. Bij de eerste monitoringrapportage bleek dit erg ambitieus en niet altijd even effectief, omdat veel van de opgestelde activiteiten ook reguliere werkzaamheden zijn die dagelijks worden uitgevoerd. Daarom is er voor 2025 een nieuwe systematiek met activiteitenkaarten gekozen.

3.1 DOELEN OP REGULIERE WERKZAAMHEDEN

De doelen op de reguliere werkzaamheden zijn vastgesteld in het BVTH-beleid 2023. In tabel 2 geeft het kleurbeeld op hoofdlijnen de mate aan waarin de activiteiten bij dat doel zijn uitgevoerd. Elke afdeling heeft vanuit haar taakveld een bijdrage geleverd aan deze onderstaande inhoudelijke doelen. In [bijlage 2.1](#) wordt een toelichting gegeven op deze activiteiten en de keuze voor het kleurbeeld.

Onderwerp	Symbol	Hoofddoel	Kleurbeeld
Inhoudelijke doelen			
1. Veiligheid		Er is een basis beschermingsniveau voor veiligheid. Mens en milieu zijn beschermd tegen onaanvaardbare risico's binnen de fysieke leefomgeving.	
2. Gezonde fysieke leefomgeving		In Enschede kun je prettig en gezond wonen en leven.	
3. Duurzaamheid		Enschede is klimaatneutraal in 2050.	
Financiën			
4. Financiën		De financiële middelen zijn passend bij de gevraagde inzet en de gewenste kwaliteit van de te leveren diensten en producten.	
Uitvoeringskwaliteit			

5. Proces		We hebben een beleids- en uitvoeringscyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen.	
6. Vakbekwaamheid		We zijn een professionele uitvoeringsorganisatie en beschikken over de kennis en vaardigheden die we nodig hebben.	
Dienstverlening			
7. Dienstverlening		We zetten in op het verbeteren van kwaliteit, stellen daarbij de klant centraal en houden feeling met wat er leeft in de stad.	

Tabel 2: kleurbeeld 2024 - reguliere werkzaamheden.

In 2024 zijn nog geen BOB-keuzes gemaakt, waardoor dit nog geen invloed heeft gehad op de bijdrage die we hebben geleverd aan de reguliere werkzaamheden doelen.

3.2 DOELEN OP FOCUSPUNTEN

In tabel 3 geeft het kleurbeeld op hoofdlijnen de mate aan waarin de activiteiten bij dat focuspunt doel zijn uitgevoerd. Elke afdeling heeft vanuit haar taakveld een bijdrage geleverd aan deze onderstaande inhoudelijke doelen. In bijlage 2.2 wordt een toelichting gegeven op deze activiteiten en de keuze voor het kleurbeeld.

Thema	Symbol	Hoofddoel	Kleurbeeld
1. Veiligheid		Het verminderen van risico's op het gebied van brand, constructieve en omgevingsveiligheid in de realisatie-, gebruiks- en sloopfase van een bouwwerk.	
2. Ondernijning		Enschede is goed beschermd tegen het ontplooiën van ondermijnende activiteiten.	
3. Duurzaamheid; energiebesparing en transitie warmte		Meer dienstverlenend zijn op het gebied van duurzaamheid; energiebesparing en transitie warmte.	
4. Gezondheid (binnenklimaat)		Het verminderen van bouwkundige problemen om een gezond binnenklimaat bij bestaande bouw te bevorderen.	
5. Klimaat		Gebouwen zijn voldoende beschermd tegen klimaatveranderingen.	
6. Strijdigheden ruimtelijke ordening		Er zijn minder gebouwen/gronden die strijdig zijn met bestemmingsplan/omgevingsplan.	

Tabel 3: kleurbeeld 2024 - focuspunten.

In 2024 zijn nog geen BOB-keuzes gemaakt, waardoor dit nog geen invloed heeft gehad op de bijdrage die we hebben geleverd aan de focuspunten doelen.

Legenda:

	Activiteiten zijn uitgevoerd
	Activiteiten zijn niet geheel uitgevoerd
	Activiteiten zijn niet uitgevoerd

4. PROGRAMMA UITVOERING

Het programma uitvoering geeft inzicht in de werkzaamheden binnen de keten uitgevoerd door de afdelingen Bestemmen en Vergunnen.

4.1 REGULIERE WERKZAAMHEDEN

BESTEMMEN

Soort werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
Bestemmingsplannen	35	18	Het eerste jaar Omgevingswet heeft laten zien dat er minder aanvragen wijziging omgevingsplan zijn ingediend dan verwacht.
Adviezen over afwijkingen van het bestemmingsplan/ omgevingsplan	200	200	
Advies:			
- Cultuurhistorie: aanwijzen monument	20	19	Waaronder 7 kerken en 9 panden/objecten/terrein op de UT.

Voor de reguliere werkzaamheden zoals adviezen op het gebied van geluid, externe veiligheid, bodem, luchtkwaliteit, stikstof, archeologie, ecologie etc. kunnen op dit moment geen gegevens uit onze systemen worden herleid. Er wordt echter volop aan gewerkt.

BOUWEN EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN

Soort vergunning/werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
2.2 Voorfase	360	361	
2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken:			
- Bouw (ruimtelijk) BBTV lager dan € 100.000,-	140	Nog niet beschikbaar	
- Bouw (ruimtelijk) BBTV > 100.000,-	0		
- Bouw (ruimtelijk) GK 1 < 100.000,-	70		
- Bouw (ruimtelijk) GK 1 tussen € 100.000,- en € 1.000.000,-	36		
- Bouw (ruimtelijk) GK 1 > 1.000.000,-	7		
- Bouw (ruimtelijk + technisch) GK 2 en 3 < 100.000,-	30		
- Bouw (ruimtelijk + technisch) GK 2 en 3 tussen € 100.000,- en € 1.000.000,-	2		
- Bouw (ruimtelijk + technisch) GK 2 en 3 >1.000.000	8		
- Slopen van een bouwwerk	0		
2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	15		Alleen beschikbaar: aanvraag beschikking regulier behandelen (Titel 2 activiteiten: 882)
2.5 Milieubelastende activiteiten	25		
2.7 Aanlegactiviteiten			

- Aanlegactiviteiten (opbreken en graven)	15	Nog niet beschikbaar	
- Uitweg/uitrit	20		
2.8 Overige activiteiten			
- Kappen van bomen	300	Nog niet beschikbaar	
- Reclame	0		
- Afwijken omgevingsplan (voorheen binnenplannen en onzelfstandige woonruimte)	475		
2.9 Maatwerkvoorschriften	40		

APV EN BIJZONDERE WETTEN

Soort vergunning/werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
1.9 Bijzondere wetten			
- Leegstandswet	150	Nog niet beschikbaar	
- Wet op de kansspelen	5		
- Telecommunicatiewet	400		
- Wegenverkeerswetgeving	30		
1.10 Diversen vergunningen of beschikkingen	200		
3.1 Horeca			
- Exploitatie openbare inrichting (terras)	7	Alleen beschikbaar: aanvraag beschikking regulier behandelen Horeca: 129	
- Uitoefenen horeca- of slijtersbedrijf	60		
3.2 Seksbedrijven	6	Nog niet beschikbaar	
3.3 Winkeltijdenwet	20		
3.4 Organiseren evenement of markt	210	Alleen beschikbaar: aanvraag beschikking regulier behandelen APV/ VKL: 601	Evenement naar waarschijnlijkheid: 175
3.6 Huisvestingswet 2014			
- Verhuurvergunning opkoopbescherming	15	Nog niet beschikbaar	
- SHG-shops	3		

MELDINGEN

Soort vergunning/werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
- Meldingen milieu (ODT)	200	Alleen beschikbaar: melding activiteit behandelen: 1215	
- Melding sloop	830		
- Melding bodem / bus	60		
- Melding kappen van bomen	250		
- Melding demonstraties	65		
- Melding brandveilig gebruik	190		
- Melding exceptioneel transport	24		
- Melding Klein Evenement	170		
- Melding verkeersbesluiten	160		

OVERIGE

Soort vergunning/werkzaamheden	Verwacht capaciteitsinzet (uren) in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
Besluit op aanvraag (vergunningen)	3644	2285	
Algemeen bezwaar/beroep/Voorl. Voorziening	3128	3130	
Algemeen informatieverstrekking/advies	40	50	
WOO-verzoeken	8439	5967	
Wet Bibob	389 dossiers	383 dossiers	

4.2 EXTRA TAKEN, AANDACHTSPUNTEN EN PROJECTEN

Taken, aandachtspunten en projecten die in hoofdstuk 2 strategie en beleid worden besproken, worden hier buiten beschouwing gelaten om herhaling te vermijden.

4.2.1 BELEID EN BEDRIJFSVOERING

TOETSPROTOCOL

In 2024 zijn de eerste stappen gezet in het herzien van het toetsprotocol voor nieuwbouw. In 2025 zal dit protocol verder worden doorontwikkeld en getest.

4.2.2. INHOUDELIJKE EXTRA AANDACHTSVELDEN IN 2024

OMGEVINGSWET

In 2024 is een plan van aanpak opgesteld voor de transitiefase naar het omgevingsplan. Gemeenten hebben tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijke omgevingsplan om te zetten naar één omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Dit plan bestaat uit drie sporen, waaraan uitvoering wordt gegeven:

- Spoor 1: Gebiedsgericht;
- Spoor 2: Thematisch, zoals geluid, water etc.;
- Spoor 3: Ontwikkelingen, inclusief het inpassen van verleende BOPA's.

De waarden uit de Omgevingsvisie staan hierin centraal.

BOUW EN SLOOPVEILIGHEID

In 2024 zijn de eerste stappen gezet richting de professionalisering en positionering van het BLVC-overleg. Onder de Omgevingswet is bouw- en sloopveiligheid een aparte activiteit en geldt er een informatieplicht. De werkprocessen zijn hierop aangepast.

COMPLEXE OMGEVINGSRECHTLIJKE DOSSIERS

De omgevingsmanagers zijn ingezet bij onder andere grote ruimtelijke initiatieven, complexe dossiers of dossiers met politieke gevoeligheid. Dit gaat o.a. om de volgende dossiers: Luchthaven, Kop Boulevard, Centrumkwadraat, Energietransitie (aanleg zonnevelden), Kennispark & UT, Euregiobedrijvenpark, Havengebied, Spoorzone Hengelo-Enschede, Opvang vluchtelingen, AZC, IJsbaan Twente en evenementenlocaties.

5. PROGRAMMA HANDHAVING

Het programma handhaving geeft inzicht in de werkzaamheden binnen de keten uitgevoerd door de afdelingen HBM en HOR.

5.1 REGULIERE WERKZAAMHEDEN

BOUWEN

Soort werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
Toezicht nieuwbouw			
- Wonen GK I - (<100.000) complex	PM	Alleen beschikbaar: Controle Uitvoeren: 1187	Zie toelichting 1
- Wonen GK I - (<100.000 - 1.000.000)	PM		
- Wonen GK I - (>1.0000.000)	PM		
- Bedrijf GK I - (<100.000) complex	PM		
- Bedrijf GK I - (<100.000 - 1.000.000)	PM		
- Bedrijf GK I - (>1.000.000)	PM		
- Wonen GK II & III - (<100.000) complex	90		
- Wonen GK II & III - (<100.000 - 1.000.000)	50		
- Wonen GK II & III - (>1.0000.000)	50		
- Publiek GK II & III - (<100.000) complex	50		
- Publiek GK II & III - (<100.000 - 1.000.000)	50		
- Publiek GK II & III - (>1.000.000)	25		
- Bedrijf GK II & III - (<100.000) complex	20		
- Bedrijf GK II & III - (<100.000 - 1.000.000)	20		
- Bedrijf GK II & III - (>1.000.000)	75		
Klachten en meldingen			
- Onzelfstandige bewoning	200	Alleen beschikbaar: Incidentmelding behandelen: 61	Zie toelichting 2
- Overige	200	Alleen beschikbaar: Incidentmelding behandelen: 597	Zie toelichting 2
Slopen			
Eigen vastgoed	60		Zie toelichting 1
Inventariserende controle	100		
Themacontrole	150		

Toelichting:

1. Dit kunnen ook controles met betrekking tot klachten, slopen, eigen gemeentelijk vastgoed, inventariseerde- en themacontroles zijn. Een initiële aanvraag kan meerdere controlemomenten betreffen. Het is niet mogelijk om per aanvraag te filteren. Daarnaast betreft veel controles ook zaken uit het vorige zaaksysteem.
2. Dit aantal is gebaseerd op het aantal binnengekomen 'incidentmeldingen'. De betrouwbaarheid is niet 100%, omdat het in CLO niet mogelijk is om op vaste velden te filteren.

JURIDISCHE WERKZAAMHEDEN

Soort werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
Handhavingsverzoek	60	Nog niet beschikbaar	
WOO verzoek/ art. 35	20		
Waarschuwingsbrieven	350		
Vooraankondiging	200		
Last onder dwangsom	80		
Last onder bestuursdwang	5		
Invorderingstrajecten	25		

Dwangbevel deurwaarder	20		
Gedoogbeschikkingen	1		
Bezwaar/beroep/voorlopige voorziening	80		
Juridische check brieven	1900		
Juridisch advies/ collegiale toets handhaving	80		
Beschikking bestuurlijke boete	1000		

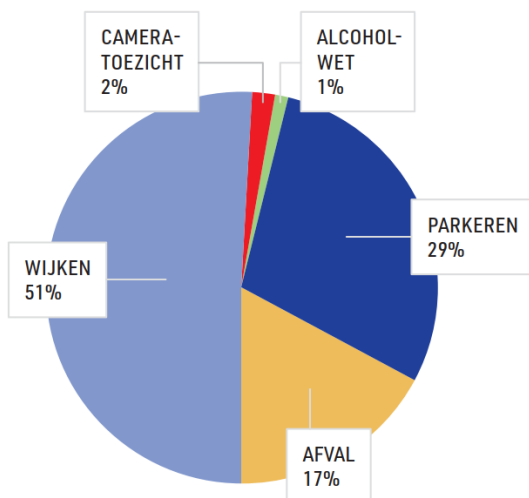
OVERIGE

Soort vergunning/werkzaamheden	Verwacht aantal in 2024	Gerealiseerd	Opmerking
Controles evenement C	17	12	
Controles evenement B/A	50	56	
MIA-acties	10	6	
Opkoopbescherming	0	0	

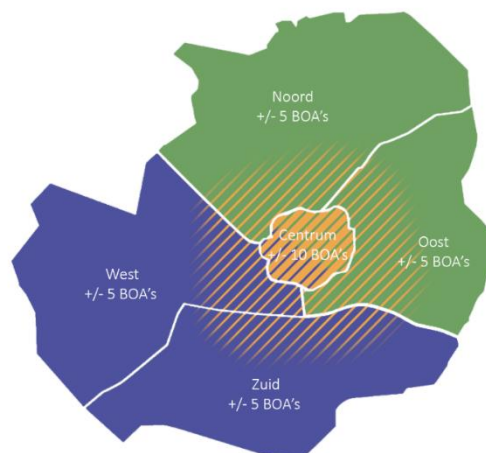
OPENBARE RUIMTE

In de afdeling HOR werken de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) domein I openbare ruimte. In Enschede zijn alle boa's integraal handhaver. Dit betekent dat wanneer zij aan het werk zijn, zij op kunnen treden tegen alle soorten overtredingen die binnen hun bevoegdheid vallen.

De afdeling HOR heeft te maken met gelabelde gelden voor de inzet op afval en parkeren en daarnaast met algemene middelen voor alle andere taken. Afbeelding 1 is een weergave van het reguliere werk van de afdeling HOR zoals dit ook in 2024 is uitgevoerd. Hierbij definiëren we de thema's als volgt: (1) cameratoezicht: cameratoezicht bij milieupleinen en toezicht op het stadserf, (2) alcoholwet: toezicht op de Alcoholwet zoals horecacontroles, (3) parkeren: handhaving op betaald parkeren, (4) afval: handhaving op o.a. bijplaatsingen en dumpingen, (5) wijken: handhaving op de APV en VKL zoals overlast door campers en parkeeroverlast. In afbeelding 2 is de totale formatie boa's van de afdeling HOR weergegeven. De boa's werken in koppels binnen de gemeente Enschede. Elke boa is verbonden aan een specifiek stadsdeel, zodat zij goed op de hoogte zijn van wat er speelt in de wijk. Op deze manier kunnen zij gebiedsgericht werken en effectief inspelen op de behoeften van de bewoners.

Afbeelding 1: inzet HOR per thema.

Afbeelding 1: weergave formatie boa's wijkgericht werken.

5.2 EXTRA TAKEN, AANDACHTSPUNTEN EN PROJECTEN

Taken, aandachtspunten en projecten die in hoofdstuk 2 strategie en beleid worden besproken, worden hier buiten beschouwing gelaten om herhaling te vermijden.

5.2.1 BELEID EN BEDRIJFSVOERING

TOEZICHTSPROTOCOL

In 2024 is het toezichtprotocol nieuwbouw herijkt, gebaseerd op de risicoanalyse nieuwbouw die in het BVTH-beleid 2023 is opgenomen, de Omgevingswet en de ervaringen van de Omgevingsrecht inspecteurs.

BESTUURLIJKE BOETE BIJ BOUWEN EN OMGEVINGSPLANACTIVITEIT

Er is onderzocht of de bestuurlijke boete ook wordt opgelegd bij o.a. bouwen of omgevingsplanactiviteiten. De conclusie is dat we dit voorlopig niet zullen doen. In 2024 is wel besloten dat de juridische afhandeling van de bestuurlijke boete wordt overgedragen van de afdeling HBM naar de afdeling HOR.

5.2.2. INHOUDELIJKE EXTRA AANDACHTSVELDEN IN 2024

ONZELFSTANDIGE BEWONING

We houden de lijst gelegaliseerde onzelfstandige bewoning panden actueel. Daarnaast handhaven we op excessen, ontbreken van de melding brandveilig gebruik (nodig vanaf 5 kamers) en reageren we op handhavingsverzoeken/-meldingen.

De motie 'Duidelijkheid voor studenten die woning verliezen' is aangenomen. Er is een registratie bijgehouden om de volgende punten inzichtelijk te maken voor de raad:

1. Hoeveel studentenwoningen die verdacht worden van onzelfstandige bewoning zonder vergunning worden gecontroleerd;
2. Hoe vaak er wordt gehandhaafd;
3. Hoeveel studenten als huurder hierdoor hun woning verliezen;
4. Waar mogelijk dit ook voor andere doelgroepen te registreren.

De resultaten hiervan moeten in het eerste kwartaal van 2025 met de raad gedeeld worden.

KLIMAATDOELSTELLINGEN

In het kader van de klimaatdoelstellingen hebben we toezicht gehouden op de naleving van de regels voor energiebesparing en advies gegeven. Dit deden we op basis van het Bbl en het toezichtprotocol.

INZET VAN DRONES BIJ TOEZICHT EN HANDHAVING

Tijdens een paardensportevenement werd voor het eerst een veiligheid- en toezichtsdrone ingezet. De drone maakte onderdeel van een pilot die bedoeld was om drukke plekken te monitoren en verkeersstromen, parkeerplaatsen en de in- en uitstroom van bezoekers in kaart te brengen.

5.2.3. LANGLOPENDE TRAJECTEN

CONTROLE OP STRIJDIG GEBRUIK GARAGEBOXEN

Er zijn meerdere controles gehouden. De controles zijn goed gestructureerd en verlopen goed. Vanuit de stad is er aandacht, begrip en waardering voor deze actie.

ILLEGALE BEWONING OP CAMPINGS

Vanaf 2021 zijn diverse bezoeken gebracht aan de campings, gesprekken hebben plaatsgevonden en de aanpak is besproken. Voor elke camping is de strategie en aanpak bepaald en besproken. In 2024 is gestart met het opstellen van het handhavingsbeleid. Op 19 december 2024 stuurde minister Keijzer een brief naar de Tweede kamer, waarin zij gemeenten verzocht om niet op te treden tegen permanente bewoning van recreatiewoningen. Wat dit voor het project betekent, is op dit moment nog niet duidelijk. Desondanks zetten we de verdere uitwerking van het handhavingsbeleid voort.

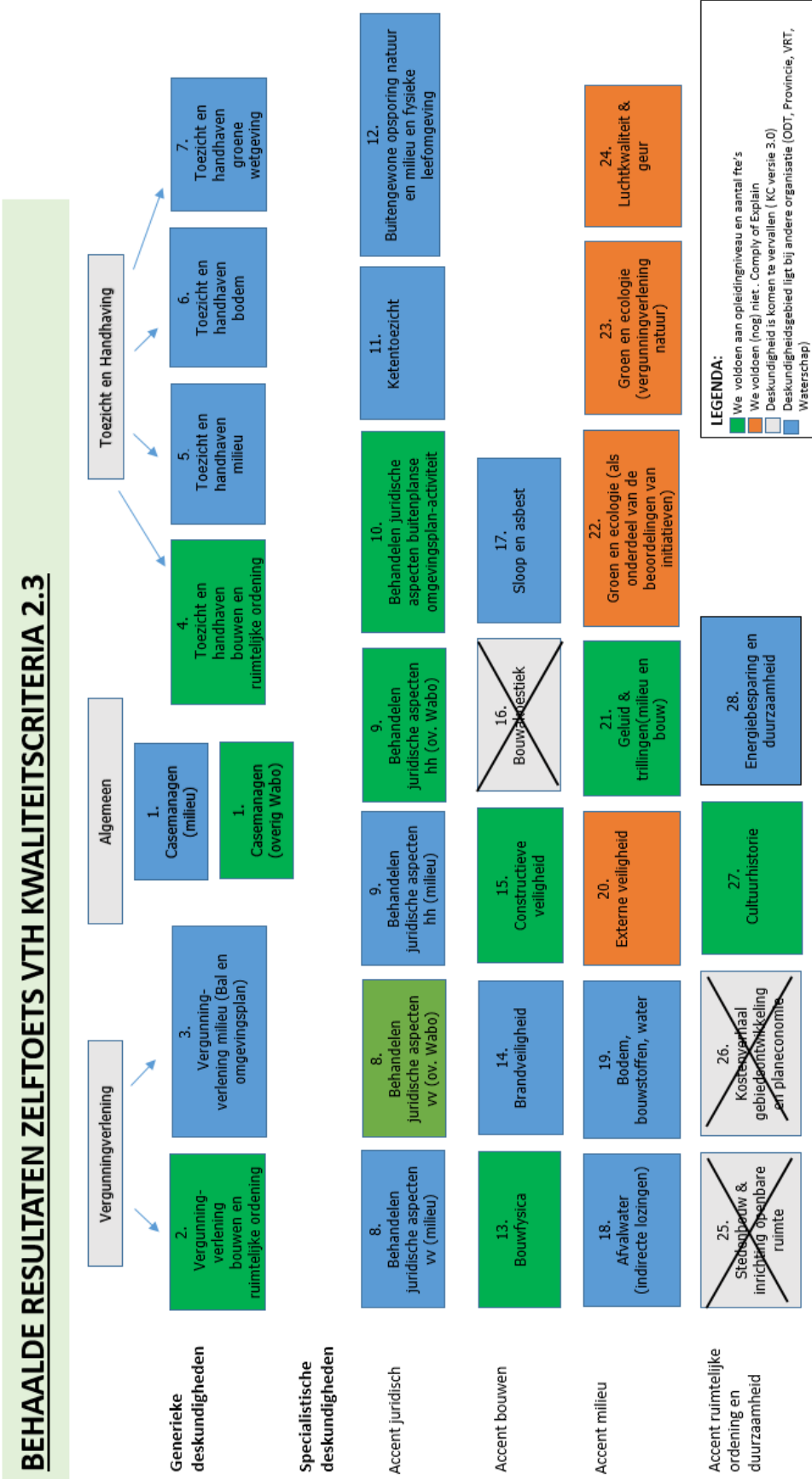
VOLKSTUINEN

We constateren illegale bebouwing en gebruik op volkstuinten. In 2024 zijn alle volkstuintenlocaties geïnventariseerd, waarna de juridische handhaving in 2025 van start gaat.

BEDRIJVENTERREINEN

Op onze bedrijventerreinen, waaronder het havengebied en Euregio, zien we resultaten door de vele controles en handhavingsaanpak. De juridische procedures zijn nog niet afgerond en er moeten nog controles plaatsvinden op zowel nieuwe als eerder bezochte locaties. Op tientallen locaties lopen handhavingszaken op het gebied van omgevingsplan en milieu. We zien dat we stappen maken in het laten opheffen van de overtredingen. Er is sprake van een gebiedsverbetering. We staan in nauw contact met de inwoners en ondernemers en hebben onze gebiedskennis vergroot. Er is minder verrommeling van de openbare ruimte; diverse voertuigwrakken zijn verwijderd. Zowel op het Euregiobedrijventerrein als in het havengebied is een multidisciplinair regieteam actief. Hier wordt maandelijks de voortgang van diverse casussen die spelen op beide bedrijventerreinen besproken en gemonitord.

BIJLAGE 1 – RESULTATEN ZELFTOETS KWALITEITSCRITERIA

BIJLAGE 2 – BIJDRAGE ACTIVITEITEN DOELEN

BIJLAGE 2.1 REGULIERE WERKZAAMHEDEN

Veiligheid		
<i>'Er is een basis beschermingsniveau voor veiligheid. Mens en Milieu zijn beschermd tegen onaanvaardbare risico's binnen de fysieke leefomgeving'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Nieuwe regels in de Omgevingswet over externe veiligheid worden waar nodig vertaald naar het omgevingsplan. Gemeentelijke beleidswijzigingen op het gebied van externe veiligheid – bijvoorbeeld als deze voortkomen uit de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie – worden waar mogelijk en nodig ook vertaald naar regels in het omgevingsplan.		Er is een plan van aanpak opgesteld voor de transitiefase naar het omgevingsplan. Het onderwerp externe veiligheid is hierin ook opgenomen.
Bij alle omgevingsvergunningen wordt veiligheid op het niveau dat op basis van de risicobeoordeling passend is getoetst (toetsprotocol).		Er wordt getoetst op basis van het toetsprotocol. In 2024 zijn de eerste stappen gezet in het actualiseren/herijken van het toetsprotocol nieuwbouw.
Bouw- en sloopveiligheid is onder de omgevingswet een aparte activiteit (informatieplicht). Werkprocessen worden daarop aangepast.		Vanaf 1 januari 2024 is bouw- en sloopveiligheid een aparte informatieplicht onder de Omgevingswet. De werkprocessen (in het systeem) zijn hierop aangepast.
Programma handhaving		
Boa's domein I zijn meer zichtbaar in de openbare ruimte.		De boa's werken in wijkteams. De boa's zijn opgeleid voor wijkgericht werken en zijn meer zichtbaarder in de wijk. Daarnaast hebben ze goed contact met netwerk partners. Er zijn werkafspraken gemaakt om zichtbaar in de wijk aanwezig te zijn.
We verbeteren de samenwerking met ketenpartners in wijk en buitengebied (HBM & HOR).		We blijven continu investeren in de samenwerking met de ketenpartners in de wijk en het buitengebied.

Gezondheid		
<i>'In Enschede kun je prettig en gezond wonen en leven'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Nieuwe regels in de Omgevingswet over gezondheid worden waar nodig vertaald naar het omgevingsplan. Gemeentelijke beleidswijzigingen op het gebied van gezondheid – bijvoorbeeld als deze voortkomen uit de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie – worden waar mogelijk en nodig ook vertaald naar regels in het omgevingsplan.		Er is een plan van aanpak opgesteld voor de transitiefase naar het omgevingsplan. Het onderwerp gezondheid is hierin ook opgenomen.
Programma handhaving		
We handhaven op afvalproblematiek.		Er wordt volop gehandhaafd op de afvalproblematiek.

We handhaven integraal op ergernissen in de wijk zoals parkeren.		Boa's werken samen met ketenpartners om oplossingen te zoeken naar ergernissen in de wijk. Door deze samenwerking zoeken wij naar oplossingen, hanteren wij een waarschuwingsperiode en als de ergernissen blijven bestaan krijgen inwoners een boete.
We handhaven integraal op APV/Vkl.		De boa's handhaven integraal op de APV en Vkl.

Duurzaamheid		
<i>'Enschede is klimaatneutraal in 2050'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Nieuwe regels in de Omgevingswet over duurzaamheid, waaronder energie en klimaat, worden waar nodig vertaald naar het omgevingsplan. Gemeentelijke beleidswijzigingen op het gebied van duurzaamheid – bijvoorbeeld als deze voortkomen uit de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie – worden waar mogelijk en nodig ook vertaald naar het omgevingsplan.		Er is een plan van aanpak opgesteld voor de transitiefase naar het omgevingsplan. Het onderwerp duurzaamheid is hierin ook opgenomen.
Duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving worden waar nodig en mogelijk ook via wijzigingen van het omgevingsplan gefaciliteerd.		Wanneer er initiatieven binnen komen die niet middels een wijziging van het omgevingsplan mogelijk gemaakt worden zal altijd bekeken worden of middels een BOPA er een te vergunnen situatie kan ontstaan.
We toetsen aan de BENG-eisen.		Onderdeel van de toetsing aan het Bbl / Bal.
We adviseren over duurzaamheid aan de bouwbalie.		Aan de balie adviseren we over duurzaamheid. De meeste vragen gaan over zonnepanelen, warmtepompen en na-isolatie.
We versnellen vergunningverlening op de warmtetransitie.		
Programma handhaving		
We houden toezicht op de duurzaamheidsaspecten uit de vergunning bij nieuwbouw/verbouw.		Dit is onderdeel van het toezichtprotocol.
We zetten een warmtecamera in bij MIA-acties.		We gebruiken de warmtecamera niet tijdens MIA-acties, omdat dit niet is toegestaan. Wel mogen we de warmtecamera inzetten om advies te geven over verduurzaming.

Financiën		
<i>'De financiële middelen zijn passend bij de gevraagde inzet en de gewenste kwaliteit van de te leveren diensten en producten'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We prognosticeren en begroten op basis van de jaarlijks op te stellen uitgangspunten.		De gemeente heeft te maken met flinke financiële uitdagingen, in de vorm van forse begrotings-tekorten vanaf het (Ravijn)jaar 2026. Samen met andere gemeenten biedt onze lobby richting Rijk voor herstel van dit forse tekort hopelijk enig soelaas. Daarnaast is in 2023 het traject Begroting
We monitoren en sturen bij waar dit nodig is.		
We actualiseren de formatie vs. bezetting.		

De leges zijn over het totaal kostendekkend. NB. Door de invoering van de Wkb is het onzeker of deze maximale kostendekkendheid haalbaar is.		en Organisatie in Balans (BOB) in gang gezet, gericht op het meerjarig financieel gezond blijven. We moeten er serieus rekening mee gaan houden dat het BOB-traject in 2025 tot stevige ombuigingen in de daaropvolgende jaren leidt. Onder meer gaat het daarbij over beperking in dienstverlening en investeringen, waardoor er een kans is dat genomen besluiten later worden teruggedraaid.
We gebruiken 2024 als ervaringsjaar om financiën toekomstbestendig te maken.		In 2024 zijn nog geen BOB-keuzes gemaakt, waardoor dit nog geen invloed heeft gehad op de bijdrage die we hebben geleverd aan de doelen.
Programma handhaving		
We prognosticeren en begroten passend.		Zie bovenstaand bij programma uitvoering.
We monitoren en sturen bij waar dit nodig is.		
We gebruiken 2024 als ervaringsjaar om financiën toekomstbestendig te maken.		

Uitvoeringskwaliteit		
<i>'We hebben een beleids- en uitvoeringscyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We stellen per doel uit het BVTH-beleid Enschede 2023 een plan van aanpak op.		Per focuspunt doel is een doelkaart met activiteiten tot 2028 opgesteld. Er is voor elk focuspunt een MT-lid verantwoordelijk voor de voortgang.
Programma handhaving		
We stellen per doel uit het BVTH-beleid Enschede 2023 een plan van aanpak op.		Per focuspunt doel is een doelkaart met activiteiten tot 2028 opgesteld. Er is voor elk focuspunt een MT-lid verantwoordelijk voor de voortgang.

Vakbekwaamheid		
<i>'We zijn een professionele uitvoeringsorganisatie en beschikken over de kennis en vaardigheden die we nodig hebben'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Alle Ow medewerkers, waaronder juristen, planologen, technisch specialisten, erfgoeddeskundigen en de specialisten in ecologie en archeologie worden getraind en krijgen opleiding in de vernieuwingen die de Omgevingswet met zich meebrengt.		De medewerkers hebben een opleiding voor de omgevingswet gevolgd.
We maken een opleidingsplan om de vakbekwaamheid van medewerkers op peil te houden.		
We hanteren de landelijke VTH-kwaliteitscriteria.		In 2024 is een zelftoets ontwikkeld en uitgevoerd op basis van de kwaliteitscriteria 2.3. Op organisatieniveau is bekeken waar we nu staan ten opzichte van de kwaliteitscriteria. In bijlage 1 zijn de behaalde resultaten van de zelftoets opgenomen.

Programma handhaving		
Boa's domein I volgen extra training op APV/VKL.		De boa's werken met een opleidingskalender waarin verplichte trainingen zijn opgenomen.
We hanteren de landelijke VTH-kwaliteitscriteria.		In 2024 is een zelftoets ontwikkeld en uitgevoerd op basis van de kwaliteitscriteria 2.3. Op organisatieniveau is bekeken waar we nu staan ten opzichte van de kwaliteitscriteria. In bijlage 1 zijn de behaalde resultaten van de zelftoets opgenomen.

Dienstverlening		
<i>'We zetten in op het verbeteren van kwaliteit, stellen daarbij de klant centraal en houden feeling met wat er leeft in de stad'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We starten met twee pilots om de informatievoorziening richting klanten uit te breiden.		
We meten de klanttevredenheid bij alle producten van Vergunnen en breiden dit nog verder uit naar meer producten en andere methoden.		
Medewerkers volgen de direct duidelijk training en de 5 taalcoaches ondersteunen bij een direct duidelijke communicatie.		Binnen het cluster O&R zijn meerdere taalcoaches. Zij ondersteunen waar nodig.
We hebben twee processen/procedures versneld/versimpeld.		
Er is een toolkit voor collega's met een duidelijk handelingsperspectief		
Klachten worden per kwartaal besproken om er meer van te leren.		
We leiden medewerkers op voor het inrichten van een mediationvoorziening (bij klachten en bezwaren)		In 2024 heeft in informatiesessie plaatsgevonden door Wim Meijer. Medewerkers konden zich hiervoor aanmelden en dit heeft geleid tot een mogelijke opleiding als gespreksleider.
De 'menselijke maat' is regelmatig onderwerp van gesprek.		
Programma handhaving		
Boa's domein I zijn gastheer/gastvrouw van gemeente Enschede.		De boa's zijn dagelijks de gastheer/vrouw van de gemeente/stad.
We zijn mensgericht en passen maatwerk toe daar waar het kan.		In de uitvoering wordt de menselijke maat daar waar het kan toegepast.
We gaan bij een proces een klantreis maken		Er is een klantreis gemaakt op de winkeltijdenwet.
Medewerkers volgen de direct duidelijk training.		Bijna alle medewerkers hebben de training direct duidelijk gevolgd.
Er is een toolkit voor collega's met een duidelijk handelingsperspectief.		Er is een toolkit ontwikkeld voor de bestuurlijke boete, zie de link .
Klachten worden per kwartaal besproken om er meer van te leren.		Klachten worden gezamenlijk besproken.
We leiden medewerkers op voor het inrichten van een mediationvoorziening (bij klachten en bezwaren).		In 2024 heeft in informatiesessie plaatsgevonden door Wim Meijer. Medewerkers konden zich hiervoor aanmelden en dit heeft geleid tot een mogelijke opleiding als gespreksleider.

BIJLAGE 2.2 FOCUSPUNTEN

Veiligheid <i>'Het verminderen van risico's op het gebied van brand, constructieve en omgevingsveiligheid in de realisatie-, gebruiks- en sloopfase van een bouwwerk'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We starten met het herijken van het toetsprotocol.		In 2024 zijn de eerste voorbereidingen voor het herijken/actualiseren voor het toetsprotocol nieuwbouw getroffen.
We geven uitvoering aan informatieplicht bouw- en sloopveiligheid.		Vanaf 1 januari 2024 geldt de informatieplicht bouw- en sloopveiligheid.
We passen de werkprocessen aan conform het nieuwe evenementenbeleid.		Het <u>'toetsingskader evenementen randvoorwaarden voor vergunningen en meldingen 2025'</u> is in november door het college vastgesteld. De werkprocessen zijn daarop aangepast.
Programma handhaving		
We starten met het herijken van het toezichtprotocol.		Het toezichtprotocol nieuwbouw is herijkt en vastgesteld in het PUH 2025.
We passen de werkprocessen aan conform het nieuwe evenementenbeleid.		De eerste voorbereidingen voor het plan van aanpak 'verschuiving toezicht van C naar B zijn getroffen. In 2025 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.
We analyseren prioritare gebieden voor bestaande bouw.		Dit maakt onderdeel uit van het plan van aanpak signaaltoezicht die in 2025 wordt opgesteld.

Ondermijning <i>'Enschede is goed beschermd tegen het ontplooiën van ondermijnende activiteiten'.</i>		
Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Aanpassen werkprocessen aan het nieuwe Bibob-beleid		De werkprocessen zijn aangepast aan het Bibob-beleid.
We breiden de Bibob toetsing en - onderzoeken uit aan de hand van het nieuwe Bibob-beleid.		Er worden n.a.v. het geactualiseerde beleid op meer onderdelen een Bibob-toets uitgevoerd.
We hebben een gemeentelijke ondermijningsoverleg.		De trekker van dit overleg is team Veiligheid. De ondermijningsambassadeurs van het cluster O&R sluiten hierbij aan.
We bevorderen het bewustzijn over ondermijning met kennispunt Bibob		In 2024 is er een clusterbabbel gehouden over dit thema i.s.m. team Veiligheid.
Programma handhaving		
Bij MIA-acties, garageboxen en controles buitengebied hebben we aandacht voor ondermijning.		Er zijn verschillende projecten uitgevoerd waarbij o.a. aandacht is voor ondermijning.
We werken projectmatig aan signalen van ondermijning in de wijk.		Er lopen verschillende projecten.
We stellen een werkprotocol op voor informatie over ondermijning.		Per team en clusterbreed zijn er werkafspraken gemaakt.
We bevorderen het bewustwording over ondermijning bij boa's openbare ruimte.		Per stadsdeel zijn er trainingen gegeven om de bewustwording te verhogen.

Duurzaamheid; energiebesparing en transitie warmte

'Meer dienstverlenend zijn op het gebied van duurzaamheid; energiebesparing en transitie warmte'.

Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We adviseren en informeren bij duurzame initiatieven.		
Waar het kan nemen we vergunningsvoorschriften voor duurzaamheid op.		Aanvragers moeten voldoen aan de eisen uit het Bbl en Bal.
Programma handhaving		
We zetten in op toezicht en handhaving bij schending van vergunningsvoorschriften voor duurzaamheid.		Er wordt getoetst aan de vergunningsvoorschriften (Bbl/Bal) en handhaven daarop.

Gezondheid

'Het verminderen van bouwkundige problemen om een gezond (binnen)klimaat bij bestaande bouw te bevorderen'.

Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Waar het kan nemen we de paragraaf gezondheid op in vergunningvoorschriften.		Dit is meegenomen in het plan van aanpak transitiefase omgevingsplan. Bij nader inzien is deze plek logischer. Aanvragers moeten voldoen aan de eisen uit het Bbl en Bal.
Programma handhaving		
Voor gemeentelijke gebouwen breiden we de controle uit met de paragraaf gezondheid.		Gezamenlijke actie uitgevoerd met de concerndirectie en de Arbo deskundige binnen de gemeente.

Klimaat

'Gebouwen zijn voldoende beschermd tegen klimaatveranderingen'.

Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
We passen de werkprocessen aan naar het groenambitieplan		
We herijken de regels voor bomenbescherming.		Er is gewerkt aan het optimaliseren van de regels voor de bescherming van bomen. Eind 2024 is de raad in de Stedelijke Commissie Fysiek (beeldvormend) geïnformeerd over de inhoud van de optimaliseerde regels en het vervolgproces voor de vaststelling van de regels en bijbehorende producten.
Programma handhaving		
Bij controle kamerbewoning wordt advies over schil van het gebouw meegenomen.		Waar mogelijk wordt advies gegeven.

Strijdigheden ruimtelijke ordening

'Er zijn minder gebouwen/gronden die strijdig zijn met bestemmingsplan/omgevingsplan'.

Activiteit	Kleurbeeld	Toelichting
Programma uitvoering		
Legalisatievraagstukken worden beoordeeld.		De afdeling Bestemmen adviseert bij legalisatievraagstukken.
Programma handhaving		
We voeren met provincie gerichte controles uit bij campings op permanente bewoning en illegale bouw.		In 2024 is gestart met het opstellen van het handhavingsbeleid.
In het buitengebied gaan we per stadsdeel excessen aanpakken.		In 2024 is uitvoering gegeven aan de motie 'Bewaak de kwaliteit van bestaande opstallen' in het buitengebied i.s.m. de politie.
We vergroten de zichtbaarheid in het buitengebied.		Er zijn twee gebiedsboa's aangewezen voor het landelijk gebied.
We participeren in de gebiedsagenda's.		Deelnemen in het project en samen met inwoners en ondernemers van het buitengebied maken wij afspraken.
De inventarisatie voor strijdig gebruik wordt uitgebreid naar alle stadsdelen.		Er is een start gemaakt in stadsdeel Oost. De andere stadsdelen volgen.

7. JAARVERSLAG VEILIGHEIDSREGIO

TWENTE

Jaarverslag Uitvoering & Handhaving 2024

BESTEMMEN-VERGUNNEN-TOEZICHT-HANDHAVEN

Met de regionalisering van Brandweer Twente per 1 januari 2013 is besloten dat Brandweer Twente de taakuitvoering op het gebied van advisering en toezicht brandveiligheid uitvoert. Gemeente Enschede is als bevoegd gezag (eind)verantwoordelijk voor deze taak en de daaruit voortvloeiende bestuursrechtelijke handhaving (juridische procedure). De taken worden uitgevoerd vanuit de volgende kernwaarde:

Brandweer Twente werkt samen aan een duurzaam veilige en gezonde leefomgeving vanuit het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crisis. Dit doen we informatiegestuurd en risicogericht

Met dit jaarverslag blikken wij terug op de werkzaamheden die door Brandweer Twente op het gebied van brandveiligheid zijn verricht in 2024.

Doelen en focuspunten

We maken onderscheid tussen doelen op reguliere werkzaamheden (waar werken we aan met onze wettelijke taken) en focuspunten (waar doen we een stapje extra).

DOELEN OP REGULIERE WERKZAAMHEDEN

Onderstaand is een overzicht weergegeven van de doelen op reguliere werkzaamheden zoals benoemd in het Beleidsplan VRT (2019-2024).

Thema	Hoofddoel
1. Persoonlijke veiligheid	Het beperken van de kans op slachtoffers in de (bebouwde) leefomgeving en bij evenementen.
2. Veilige en effectieve hulpverlening	De omgeving is zo ingericht dat de bereikbaarheid voor hulpdiensten is gewaarborgd. Daarnaast zijn de bluswatervoorzieningen afgestemd op de risico's van gebieden en objecten zodat een snelle inzet mogelijk is. Hierbij is ingezet op het zoveel mogelijk beperken van risico's t.b.v. veilig (repressief) optreden door de hulpdiensten.
3. Maatschappelijke impact en continuïteit	Het voorkomen van (langdurige) maatschappelijk impact van incidenten op de continuïteit van de samenleving (zoals het uitvallen van vitale infrastructuur).
4. Bescherming milieu, gebouw en inventaris	Voorkomen van grote branduitbreiding, milieuschade, verstoring van openbare orde en aanspraak op inzet brandweer.
5. Samenwerken met bevoegd gezag en ketenpartners	Een betrouwbare en deskundige partner zijn om zo een integrale afweging mogelijk te maken en gezamenlijke belangen te benutten.

Elke themagroep heeft vanuit haar taakveld een bijdrage geleverd aan deze inhoudelijke doelen. In het programma Uitvoering & Handhaving 2024 zijn de reguliere werkzaamheden niet opgenomen als aparte activiteit. Een uitzondering hierop is het toezicht op de activiteit 'Brandveilig Gebruik'. Uitsluitend bij deze activiteit is een prognose opgenomen. De resultaten van de reguliere werkzaamheden zijn wel meegenomen in dit jaarverslag.

FOCUSPUNTEN

Onderstaand is een overzicht weergegeven van de focuspunten in 2024. Elke themagroep heeft vanuit haar taakveld een bijdrage geleverd aan deze focuspunten. In de programmaonderdelen wordt een toelichting gegeven op deze activiteiten.

Focuspunt	Probleemstelling
Brandveiligheid parkeergarages	<p>Door de toename van elektrische en andere duurzame auto's ontstaan er nieuwe problemen op het gebied van brandveiligheid.</p> <p>Uit recente studies blijkt dat een brand niet beperkt blijft tot één voertuig en dat branden feller zijn en zich onvoorspelbaarder gedragen. Daarnaast zijn elektrische auto's moeilijk te blussen. De complexiteit neemt verder toe wanneer er boven de parkeergarages woonruimtes of andere functies met een verblijfsgebied zijn gevestigd. In dergelijke gevallen kan een autobrand leiden tot uitgebreide rookverspreiding door het gehele gebouw.</p> <p>Dit heeft geleid tot nieuwe wetgeving sinds januari 2023. Echter zijn bestaande garages nog niet afgestemd op moderne risico's.</p>
Brandveiligheid in geclusterde publieke gebouwen	<p>Door versplinterde verantwoordelijkheden binnen een gebouw is niet altijd oog voor "het grote geheel".</p> <p>Brandveiligheidsvoorzieningen zijn hierdoor niet op elkaar afgestemd en hierdoor worden voorzieningen in de algemene ruimtes niet in stand gehouden.</p>
Energie Opslag Systemen (EOS)	<p>I.v.m. de gestelde klimaatdoelen wordt steeds meer gezocht naar alternatieve energievormen en opslagsystemen. We zien dat de regelgeving achter loopt op de ontwikkelingen. Op diverse plekken, o.a. in de bebouwde omgeving, in de openbare ruimte, naast spoor tracés en op evenemententerreinen, worden energie opslagsystemen geplaatst. Hierbij wordt niet altijd rekening gehouden met de brandveiligheid, bereikbaarheid van hulpdiensten en de bestrijdbaarheid bij brand.</p>
Alternatieve bouwmethoden	<p>I.v.m. de gestelde klimaatdoelen en de stikstofcrisis wordt steeds meer gezocht naar alternatieve bouwmethoden. Door bouwmethoden reageren branden anders dan voorheen. We zien dat de regelgeving en het afgeven van kwaliteitsverklaringen achterlopen op toe te passen ontwikkelingen. Het is nog onduidelijk wat hierdoor de impact is op de brandveiligheid en brandbestrijding. Wel zijn er incidenten geweest waar bijvoorbeeld verduurzaming nadelige effecten heeft gehad op het veilig vluchten, de beheersbaarheid van brand en het veilig repressief optreden.</p>
Verificatie Brandmeldingen (STOOM)	<p>Er ontstaan nog steeds onterechte en ongewenste brandmeldingen vanuit instellingen met een automatische doormelding naar de Regionale Alarm Centrale. Dit brengt repressieve risico's met zich mee voor de incidentbestrijding o.a. het onrecht uitrukken. Dit past niet bij het doel van passende brandweezorg bij automatische meldingen.</p>
Brandwerendheid aankleding bij evenementen	<p>Afgelopen eventenseizoen hebben we meerdere malen geconstateerd tijdens controles dat doeken die opgehangen worden in podia of gebruikt worden als versiering in bouwsels/bouwwerken niet brandwerend genoeg waren.</p> <p>Kans op brand in of aan podia / bouwsels/ bouwwerken doordat men er vanuit gaat dat de doeken al dan niet met certificaat voldoende brandwerend zijn, zonder dat dit ook echt getest is voor ze gebruikt worden.</p>
Bereikbaarheid centrumgebieden bij evenementen	<p>In een aantal centrumgebieden in Twente ervaren we dat de bereikbaarheid van hulpdiensten in het geding komt bij evenementen, ondanks de voorgeschreven wet- en regelgeving en nadere afspraken.</p> <p>Oorzaken zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none">- Meerdere evenementen tegelijk- Meer bezoekers dan voorzien- Gebiedsontwikkelingen in deze gebieden

Programma Uitvoering

Het programma uitvoering geeft inzicht in de werkzaamheden in de keten van bestemmen en vergunnen uitgevoerd door het team advies van Brandweer Twente. In dit hoofdstuk blikken we terug op onze bijdrage aan de geformuleerde doelen en focuspunten in 2024.

THEMAGROEP VEILIG BOUWEN:

Reguliere werkzaamheden:

Type	Aantal
Advies Omgevingsvergunning 'Bouwen'	106
Advies Omgevingsvergunning 'Brandveilig gebruik'	108
Advies Installatie (PVE/UPD)	49
Totaal	263

Focuspunten:

Activiteit	Toelichting
<p>EOS</p> <p>Adviseren in het kader van omgevingsactiviteiten 'Bouwen' en 'Brandveilig gebruik' en opnemen van nadere voorwaarden voor zo ver de regelgeving niet dekkend is.</p>	<p>EOS is onderdeel van het programma Energietransitie. Er is in dit programma gewerkt aan een infographic met aandachtspunten in het kader van omgevings- en brandveiligheid. Deze wordt in 2025 opgeleverd. Verder zijn er verschillende adviesaanvragen geweest voor toepassing van EOS-en met name bij industriële panden. Hierbij zijn in advisering ook de ontwikkelingen in kader van regelgeving (onder meer mogelijke aandachtsgebieden bij EOS) benoemd om hier alvast rekening mee te houden (nu wordt een EOS nog niet gezien als milieu belastende activiteit (MBA)).</p>
<p>Alternatieve bouwmethoden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adviseren in het kader van omgevingsactiviteit 'Bouwen' en opnemen van nadere voorwaarden voor zo ver de regelgeving niet dekkend of niet voorhanden is. - Organiseren kennissessie met marktpartijen. 	<p>Alternatieve bouwmethoden is onder de noemer Duurzaam Bouwen ook onderdeel van het programma Energietransitie. Er is een sessie geweest waarbij op basis van de evaluatie van de brand in Presikhaaf (Arnhem) gekeken is naar de Twentse situatie. Hierbij gaat het onder meer om inzicht (waar zitten dit soort objecten) en hoe kunnen we aanhaken hierbij in het kader van brandveiligheid. Specifieke regelgeving is er namelijk (nog) niet en diverse ontwikkelingen/toepassing zijn ook niet altijd bekend bij gemeente en daarmee de brandweer. Er zijn bezoeken gebracht aan bedrijven en beurzen in het kader van kennisdeling en met WoON Twente zijn we in overleg om te kijken hoe we met wooncorporaties dit vraagstuk kunnen oppakken. Voor grotere projecten met houtbouw zij we vanuit adviesrol betrokken geweest.</p>
<p>Verificatie brandmeldingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor verificatiebeleid OMS bij advisering over (nieuwe) brandmeldinstallaties . - Nadere afspraken maken om te komen tot enkel geverifieerde brandmeldingen binnen het verzorgingsgebied van meldkamer Oost Nederland. 	<p>Binnen Oost 5 (Veiligheidsregio's oost NL) en ondertussen ook landelijk vanuit brandweer is er project waarin OMS en het komen tot een bevestigde melding centraal staat. Het verificatiebeleid wordt in dit kader opgesteld, waarbij er een groeimodel is om uiteindelijk te komen tot alleen bevestigde meldingen. Om dit echt te realiseren vraagt dit ook aanpassing van wet- en regelgeving; een traject dat landelijk opgepakt moet worden en tijd gaat vragen, maar waar wel aandacht voor is. In de tussentijd zijn we bezig (geweest) met monitoring op loze meldingen, het gesprek met OMS-aansluitingen die veel meldingen genereren en adviseren bij nieuwe brandmeldinstallaties met een doormelding om technische verificatie (niet verplicht) toe te passen.</p>

THEMAGROEP EVENEMENTEN:

Reguliere werkzaamheden:

Type	Aantal
A-Evenement	35
B-Evenement	57
C-Evenement	11
Totaal	103

Focuspunten:

Activiteit	Toelichting
Brandwerendheid aankleding bij evenementen Tijdens gesprekken met organisatoren zullen we bespreken wat de risico's zijn. Men moet tijdig de doeken controleren, niet alleen afgaan op van certificaten of leveranciers, maar zelf controleren of de doeken echt onbrandbaar/brandvertragend zijn.	We hebben een evenementenseizoen lang preventief aandacht gevraagd voor de brandveiligheid van aankleding bij organisatoren. Dit heeft zijn uitwerking gehad want tijdens toezicht fase zijn we nagenoeg geen brandbare aankleding tegengekomen.
Bereikbaarheid centrumgebieden bij evenementen Extra aandacht door een aantal centrumgebieden uit te lichten door multidisciplinaire afstemming en heldere afspraken te maken wellicht onderbouwd met kaartmateriaal.	Dit thema heeft stil gestaan afgelopen jaar i.v.m. o.a. personele wisselingen en andere prioriteiten binnen gemeenten. We zijn nu in afwachting van een vervolg hierop.

THEMAGROEP RUIMTELIJKE VEILIGHEID:

Reguliere werkzaamheden:

Type	Aantal
Advies Bereikbaarheid bluswater	19
Advies Milieu	8
Advies Ontbrandingstoestemming	3
Advies Omgevingsplan	15
Totaal	45

Bijzonderheden:

We zien een sterke toename in adviesverzoeken bij aanvragen omgevingsvergunningen met EOS.

Focuspunten:

Activiteit	Toelichting
EOS Adviseren in het kader van omgevingsplanactiviteiten en opnemen van nadere voorwaarden voor zo ver de regelgeving niet dekkend is.	EOS is onderdeel van het programma Energietransitie. Er is in dit programma gewerkt aan een infographic met aandachtspunten in het kader van omgevings- en brandveiligheid. Deze wordt in 2025 opgeleverd. Verder zijn er verschillende adviesaanvragen geweest voor toepassing van EOS-en met name bij industriële panden. Hierbij zijn in advisering ook de ontwikkelingen in kader van regelgeving (onder meer mogelijke aandachtsgebieden bij EOS) benoemd om hier alvast rekening mee te houden (nu wordt een EOS nog niet gezien als milieu belastende activiteit (MBA)).

Programma Handhaving (Toezicht en handhaving)

Het programma handhaving geeft inzicht in de werkzaamheden in de keten van bestemmen en vergunnen uitgevoerd door het team Voorlichting & Toezicht van Brandweer Twente. In dit hoofdstuk blikken we terug op onze bijdrage aan de geformuleerde doelen en focuspunten in 2024.

THEMAGROEP EVENEMENTEN:

Reguliere werkzaamheden:

Type	Aantal
Controle A-Evenement	-
Controle B-Evenement	7
Controle C-Evenement	11

Focuspunten:

Activiteit	Toelichting
Toezicht op brandwerendheid van aankleding bij evenementen	Dit jaar hebben we in tegenstelling tot eerdere jaren weinig overtredingen geconstateerd bij aankleding van evenementen. De aandacht voor dit onderwerp bij de vergunningverlening heeft waarschijnlijk het gewenste effect gehad.

THEMAGROEP TOEZICHT BOUWEN EN BRANDVEILIG GEBRUIK:

Reguliere werkzaamheden:

Brandveilig Gebruik			
Thema	Prognose 2024	Gerealiseerd	Naleefgedrag*
Logies	8	9	66,6%
Onderwijs en KDV	85	90	36,8 %
Zorg	51	53	45,2 %
Kamerverhuur	187	246	50,5 %
Publieke gebouwen	35	36	11,4 %
Totaal	366	434	

Bijzonderheden:

Naar aanleiding van de aanpak van Illegale onzelfstandige bewoning in Enschede heeft er een inhaalslag plaatsgevonden in meldingen brandveilig gebruik voor kamerverhuurpanden. Dit heeft geresulteerd in een toename van het aantal gecontroleerde panden.

*Percentage van de controles waarbij geen overtredingen zijn geconstateerd

Type	Aantal
Bouwactiviteit 'Deelcontrole'	46
Bouwactiviteit 'Oplevercontrole'	24
Incidentele controle	7
Integrale controle (MIA)	9

Focuspunten:

Activiteit	Toelichting
Toezicht bij geclusterde winkelfuncties/bijeenkomstgebouwen	I.p.v. winkels en bijeenkomstfuncties los van elkaar de controleren hebben ons in 2024 gefocust op clusters (winkelcentra, meubelboulevard en bijeenkomstcomplexen). De samenhang tussen de verschillende brandpreventieve voorzieningen kon hierdoor beter worden beoordeeld. Uit deze controles is gebleken dat met name het beheer van installaties en de onderlinge afstemming tussen gebruikers verbeterd kan worden.
Toezicht bij publieke parkeergarages	Door maatschappelijke ontwikkelingen, de toename van elektrische en alternatieve voertuigen en veranderde wetgeving (NEN 6067) is in meerdere parkeergarages in Twente een controle uitgevoerd op brandveiligheid. Uit 25 controles in Twente blijkt dat de bouwkundige voorzieningen over het algemeen op orde waren. Wel is geconstateerd dat in sommige parkeergarages de brandmeldinstallatie, die essentieel is voor snelle detectie, ontbrak of niet volledig voldeed aan de gestelde eisen. Daarnaast hebben eigenaren aanvullende adviezen ontvangen over het veilig stallen en opladen van elektrische voertuigen, en over mogelijke extra voorzieningen om de brandveiligheid verder te verbeteren.

8. JAARVERSLAG OMGEVINGSDIENST

TWENTE

Omgevingsdienst
TWENTE

2024

Jaarverslag VTHA Twente

Organisatie: Enschede

Datum: 28-02-2025

Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
B&W	Burgemeester en wethouders
BBT	Best beschikbare technieken
Beh	Besluit emissiearme huisvesting
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
DB	Dagelijks Bestuur
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EV	Externe veiligheid
GR	Gemeenschappelijke regeling
GS	Gedeputeerde staten
IBP	Interbestuurlijk programma
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
KC	Kwaliteitscriteria
Lbv	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties
LHSO	Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht
LOD	Last onder dwangsom
Mba	Milieubelastende activiteit
MIA	Multidisciplinair Integrale Aanpak
OBM	Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets
OD	Omgevingsdienst
PDC	Producten- en dienstencatalogus
PHO	Portefeuillehoudersoverleg
PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
RIEC	Regionale Informatie- en Expertisecentrum
RPI	Risicoprioriteringsinstrument
SPUK	Specifieke Uitkering
SWF	Samenwerkingsfunctionaliteit
TVS	Twentse Vergunningenstrategie
UVP	Uitvoeringsprogramma
VTHA	Vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WPM	Werkgebonden personenmobiliteit
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen

Inhoudsopgave

Begrippen- en afkortingenlijst.....	1
1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Regionale beleidscyclus	3
1.3. Realisatie ten opzichte van planning	4
2. Terugblik 2024	5
2.1 Organisatorische ontwikkelingen	5
2.2 Inhoudelijke ontwikkelingen.....	7
3. VTHA-beleidsdoelen en prioriteiten.....	12
3.1 Naleefgedrag	12
3.2 Bescherming gezondheid (lucht)	14
3.3 Energie en duurzaamheid.....	14
3.4 Doorontwikkeling VTHA-beleidsdoelen	16
4. Evaluatie taken en werkzaamheden 2024.....	17
4.1 Programma Vergunningen.....	17
4.2 Programma Toezicht & Handhaving	19
4.2.1 Toezicht	19
4.2.2 Handhaving	22
4.3 Programma Advies.....	23
5. Ketenpartners	25
6. Projecten.....	27
6.1 Twentse projecten.....	27
6.2 Collectieve werkzaamheden Twente	28
6.3 Lokale projecten	29
7. Uitvoeringsorganisatie & bedrijfsvoering	31

1. Inleiding

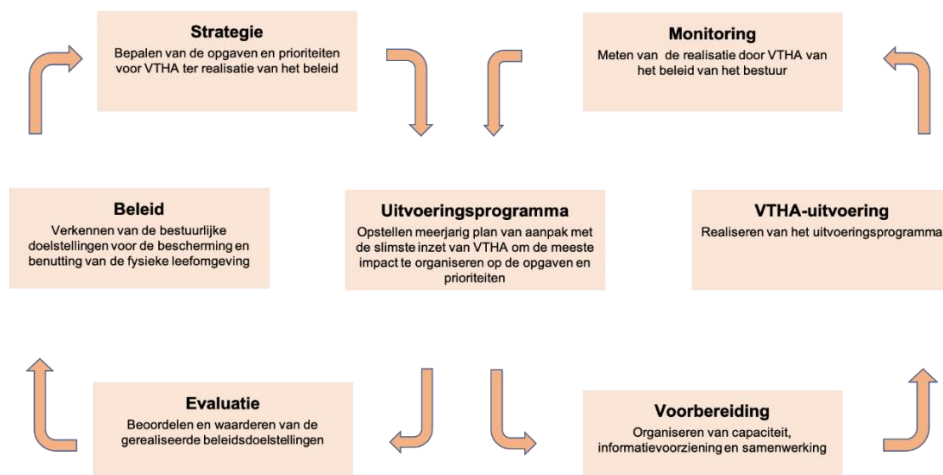
Voor u ligt het jaarverslag van de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) voor 2024. Deze rapportage geeft de resultaten weer van de werkzaamheden die gedurende het jaar zijn uitgevoerd door de OD Twente op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTHA) namens de gemeente Enschede. Het uniforme jaarverslag (regionaal format) is door de OD Twente voorbereid in samenwerking met haar partners. De input voor dit jaarverslag is partner specifiek en wordt door de OD Twente aan de desbetreffende partner verstrekt. Daarnaast wordt een regionaal jaarverslag opgesteld waarin de gezamenlijke resultaten van de uitvoering (output en outcome) zijn opgenomen. Deze regionale rapportage wordt separaat ter kennisname aangeboden aan het Algemeen Bestuur (AB) van de OD Twente.

1.1. Aanleiding

Jaarlijks wordt op grond van artikel 13.8 Omgevingsbesluit een uniform VTHA-uitvoeringsprogramma opgesteld voor de taken die de OD Twente voor de verschillende bevoegde gezagen uitvoert. Artikel 13.11 Omgevingsbesluit bepaalt dat bestuursorganen jaarlijks evalueren of de geprioriteerde activiteiten zijn uitgevoerd, zoals opgenomen in het uitvoeringsprogramma (UVP). Hierbij wordt ook gerapporteerd in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de gestelde doelen uit het gezamenlijke VTHA-beleid¹ Twente en de Nadere uitwerking. Het jaarverslag dient hierbij als input voor het regionale VTHA-beleid, welke zo nodig wordt aangepast. In 2022 is het geactualiseerde Twentse VTHA-beleid met Nadere uitwerking vrijgegeven door het portefeuillehoudersoverleg (PHO) en nadien door de bevoegde gezagen vastgesteld in de eigen colleges (GS en B&W). Ook de individuele jaarverslagen worden vastgesteld door alle colleges en kunnen daarbij bekend worden gemaakt aan de gemeenteraden en provinciale staten.

1.2. Regionale beleidscyclus

Om het Twentse VTHA-beleid doorlopend te ontwikkelen, wordt gewerkt vanuit een sluitende regionale beleidscyclus. Deze beleidscyclus bestaat uit een strategische cyclus (links) en een uitvoerende cyclus (rechts). De stappen worden toegelicht in de onderstaande figuur, waarbij de landelijke handreiking regionale beleidscyclus vanuit de Omgevingsdienst Nederland (ODNL) wordt gevolgd. De voormalige 'Big-8' is hierbij gekanteld om te benadrukken dat beleid en uitvoering van gelijkwaardig belang zijn en elkaar beïnvloeden.

Het uniforme VTHA-uitvoeringsprogramma Twente vormt de basis van de regionale beleidscyclus en komt voort uit de doelen, prioriteitstelling en strategieën zoals opgenomen in het VTHA-beleid Twente, inclusief Nadere uitwerking. Wat volgt uit de programmering is de voorbereiding, uitvoering, monitoring en evaluatie. Hierbij wordt naast output meer aandacht gegeven aan de maatschappelijke impact van deze werkzaamheden (outcome). Deze rapportage dient ter verantwoording voor de uitvoering van de taken die vallen onder de dienstverleningsovereenkomst (DVO). In Twente betreft dit voornamelijk het 'standaardpakket'. Indien van toepassing, wordt ook gerapporteerd over de zogenaamde 'facultatieve taken'. Geleverde producten en diensten worden afgezet tegen geplande diensten en producten, conform de geldende producten- en dienstencatalogus (PDC).

¹ Formeel is de naam VTH-beleid, maar dit jaarverslag houdt consequent vast aan de terminologie VTHA.

1.3. Realisatie ten opzichte van planning

Deze paragraaf geeft inzicht in de realisatie van producten ten opzichte van de gestelde prognoses op zowel regionaal als lokaal niveau. Aandachtspunt hierbij is dat de prognose voor 2024 is gebaseerd op de oude wetgeving, terwijl realisatie uiteenvalt in zowel oude producten (PDC Wabo) en nieuwe producten (PDC Omgevingswet). Dit bemoeilijkt om een heldere analyse te geven, vooral met betrekking tot het programma Vergunningen. In 2025 wordt volledig gewerkt op basis van de huidige wetgeving (PDC Omgevingswet).

Realisatie producten Twente 2024		
Programma	UVP 2024	REA 2024
Vergunningen	6.267	7.706
Toezicht	8.873	7.594
Handhaving	719	505
Advies	2.156	2.141
Totaal	18.015	17.946

Realisatie producten Enschede 2024		
Programma	UVP 2024	REA 2024
Vergunningen	1.251	1.724
Toezicht	1.207	1.061
Handhaving	94	145
Advies	158	178
Totaal	2.710	3.108

Verder wordt hieronder een overzicht gegeven van de gerealiseerde uren ten opzichte van de bijbehorende inbreng, zoals opgenomen in de programmabegroting 2024. Vanuit de rapportagesystematiek van de OD Twente, is het dit jaar mogelijk om urenrealisatie op programmaniveau te rapporteren met betrekking tot urenpost 'Directe uren'. Voor de algemene urenpost 'Overige projecturen' wordt dit onderscheid op programmaniveau niet gemaakt.

Verrekening vindt plaats op basis van werkelijk gerealiseerde uren en zal via de jaarrekening aan het AB worden voorgelegd. Het urenoverzicht in deze paragraaf wordt ook opgenomen in de jaarrekening. De definitieve eindafrekening bestaat uit deze urenafrekening en de bestemming van het resultaat. Onderstaand overzicht houdt geen rekening met belangrijke nuances, waaronder de bestemming van het uiteindelijke jaarresultaat inclusief eventuele teruggaven.

Realisatie uren Enschede 2024				
Programma	Ingebrachte uren	Directe uren ²	Overige projecturen	Vershil
Vergunningverlening	5.922 uur	5.737 uur	1.723 uur	-2.224 uur
Toezicht	10.468 uur	9.073 uur		
Handhaving	735 uur	1.604 uur		
Advies	1.146 uur	1.995 uur		
Projecten	1.781 uur	2.144 uur		
Totaal	20.052 uur	20.553 uur	1.723 uur	

² Betreft zowel directe uren op zaak als algemene directe uren (Admin, Clusteroverleg en Begeleiding trainees)

2. Terugblik 2024

Dit hoofdstuk benoemt de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die in 2024 invloed hebben gehad op de uitvoering van VTHA-taken door de OD Twente. In dit jaarverslag blikken we terug op het UVP 2024 en verantwoorden we onze inzet over het afgelopen jaar. Echter is het uitvoeren van een bepaald aantal controles, het verlenen van een bepaald aantal vergunningen en het geven van een bepaald aantal adviezen geen doel op zich. De organisatie is opgericht om zorg te dragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Twente. Alle werkzaamheden moeten bijdragen aan deze overkoepelende doelstelling. In dit hoofdstuk wordt daarom bij elke ontwikkeling benoemd welk maatschappelijk effect dit heeft gehad op de leefomgeving (outcome).

2.1 Organisatorische ontwikkelingen

Begrotingswijziging en arbeidsmarkt

Afgelopen jaar is voor het eerst gewerkt met een nieuwe, meer reële begroting. Deze is tot stand gekomen na een intensief herijkingstraject, waardoor de OD Twente een passende financiering heeft voor de kwantitatieve uitvoering van haar VTHA-taken. Hiermee heeft de OD Twente voldaan aan één van haar regionale beleidsdoelen (draagvlak benodigde middelen) en een goede stap gezet richting het voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria.

Het toegenomen draagvlak en vertrouwen heeft geleid tot minder nadruk op kengetallen, aangezien wordt afgerekend op basis van werkelijk gerealiseerde uren. Toch zijn waarheidsgetrouwe en gedragen kengetallen belangrijk voor het maken van goede prognoses en zijn ze daarom een regionaal beleidsdoel. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn nieuwe producten vastgesteld in de PDC 2024-2025 zonder ervaringscijfers en dus zonder kengetallen. In 2025 worden kengetallen voor de nieuwe PDC opnieuw vastgesteld, dit ook vanwege de doorontwikkeling rondom het proces van milieuleges.

Hoewel de herijkte begroting ruimte geeft voor kwantitatieve uitvoering van VTHA-taken, legt de huidige arbeidsmarkt tegelijkertijd druk op zowel de kwantitatieve als kwalitatieve uitvoering. Naast de extra vacatureruimte als gevolg van de begrotingswijziging, is er de komende jaren sprake van veel natuurlijk verloop. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, heeft de OD Twente afgelopen jaar relatief veel personeel kunnen werven. Hierbij is het aandeel inhuur verder teruggedrongen. De organisatie heeft de vruchten kunnen plukken van de landelijke wervingscampagne en haar eigen traineeprogramma, dat al meerdere jaren loopt. Sommige functies blijven echter structureel lastig te vervullen met het risico op onderuitputting. Dit geldt voornamelijk voor buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) en (ervaren) agrarische vergunningverleners en toezichthouders.

Maatschappelijk effect

Om een effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het maatschappelijke doel voor een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving, is het van groot belang dat de OD Twente haar VTHA-taken zowel kwantitatief als kwalitatief kan uitvoeren. De herijkte begroting heeft de organisatie in staat gesteld om haar taken kwantitatief uit te voeren. De wervingscampagne en het traineeprogramma hebben hier ook een relevante bijdrage aan geleverd, maar kwaliteit staat hierbij wel onder druk. Nieuwe medewerkers hebben veel potentieel, maar relatief weinig ervaring. Daarom is gekozen voor een werkwijze waarbij nieuwe medewerkers werken onder begeleiding van ervaren medewerkers, die ruim voldoen aan de kwaliteitscriteria. Door de hoge instroom aan nieuwe medewerkers staat goede begeleiding wel onder druk. Om hierop in te spelen, verhoogt de OD Twente het opleidingsbudget in 2025 naar 2,5% als onderdeel van het plan van aanpak rondom robuustheid. Hiermee wordt onder andere het opleidingsprogramma verder doorontwikkeld, wat moet bijdragen aan een hoogwaardige omgevingsdienst.

Team leefomgeving en omgevingsadviseurs

De herijkte begroting heeft gezorgd voor een flinke formatieve groei bij de OD Twente. Dit heeft ertoe geleid dat de bestaande teams te groot zijn geworden om een goede 'span of control' te behouden. Hierdoor ontstond een risico op stagnatie van ontwikkeling en een gebrek aan persoonlijke aandacht voor personeel. Daarom is in 2024 het nieuwe 'Team Leefomgeving' gevormd, bestaande uit medewerkers vanuit andere teams. Dit nieuwe team

voert voornamelijk niet-inrichtingsgebonden taken uit met betrekking tot bodem, asbest en flora en fauna. Ook BOA's maken onderdeel uit van dit team. Het nieuwe team is inmiddels volledig ingebed in de organisatie.

Ook is afgelopen jaar invulling gegeven aan een nieuwe functie: 'de omgevingsadviseur'. Het nieuwe cluster 'Omgevingsadvies' is opgericht om expertise en samenwerking tussen de OD Twente, aangesloten gemeenten en de provincie efficiënter en effectiever in te zetten. Hierdoor wordt optimale betrokkenheid en advisering gerealiseerd op drie verschillende niveaus:

- 1) Integrale advisering over de fysieke leefomgeving (beleidsontwikkeling);
- 2) Advisering over de toepassing van kerninstrumenten onder de Omgevingswet (beleidsdoorwerking);
- 3) Advisering over regels uit het omgevingsplan en de omgevingsverordening (beleidsuitvoering).

Per 1 juli 2024 is aan elke partner van de OD Twente een omgevingsadviseur gekoppeld, die de rol vervult van regionale verbinder en zich richt op kennisdeling en samenwerking. Omgevingsadviseurs vervangen hiermee de 'eerste aanspreekpunten', bieden deskundig advies over diverse milieuaspecten in ruimtelijke procedures, nemen deel aan omgevings- en intaketafels, ondersteunen bij vooroverleggen en beantwoorden ad-hoc vragen vanuit de werkvloer van onze partners. Daarnaast leveren omgevingsadviseurs een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van milieuregels binnen gemeentelijke omgevingsplannen.

Maatschappelijk effect

Het nieuwe 'Team Leefomgeving' stelt de OD Twente in staat de verschillende milieuthema's gerichter en integraler te benaderen. Ook komt een kleinere 'span of control' de kwaliteit van de uitvoering ten goede, waardoor de organisatie een betere bijdrage levert aan de leefomgeving. Ondertussen verkleint de introductie van de 'omgevingsadviseur' de brug tussen de uitvoeringsdienst en de bevoegde gezagen. Door proactief mee te denken over ruimtelijke vraagstukken, omgevingsplannen en omgevingsvisies, draagt de OD Twente bij aan een integrale benadering in de geest van de nieuwe Omgevingswet.

Kwaliteitscriteria

Voor de bescherming van de leefomgeving is het van groot belang dat VTHA-taken goed worden uitgevoerd. Hierbij is het borgen van kwaliteit in de uitvoering en handhaving van groot belang. De landelijke kwaliteitscriteria (KC) bepalen het minimale niveau dat nodig is om VTHA-taken naar behoren te kunnen uitvoeren. Dit maakt voor burgers, bedrijven en de overheid inzichtelijk welke kwaliteit verwacht mag worden. Op 1 januari 2025 is een nieuwe set kwaliteitscriteria gepubliceerd (KC 2.3 naar KC 3.0). Aanleiding van de landelijke aanpassing naar KC 3.0 zijn de aanbevelingen vanuit de commissie Van Aartsen. Het voldoen aan de vigerende KC wordt vastgelegd in de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht.

De OD Twente streeft er continu naar om kwaliteit onderdeel uit te laten maken van het DNA van de organisatie. Afgelopen jaar is vanuit zowel de onderlinge visitaties tussen OD's en het onderzoek in het kader van robuustheid gebleken dat de OD Twente niet aantoonbaar voldoet aan de vigerende KC (op dat moment KC 2.3). De OD Twente beschikte over een inzetbaarheidsmonitor, maar deze monitor is de afgelopen twee jaar niet bijgehouden en sluit onvoldoende aan op de nieuwe systematiek. Het AB heeft afgelopen jaar opdracht gegeven om middels een separaat traject objectief vast te laten stellen hoe robuust de organisatie is met betrekking tot de KC 3.0. Hiervoor is inmiddels een bureau ingeschakeld om dit traject nader uit te werken.

Het KC-traject wordt in 2025 uitgevoerd, waarbij gedurende het eerste halfjaar de kennis en ervaring van alle medewerkers in het primaire proces in beeld wordt gebracht. Hierbij worden onder andere het opleidingsniveau, werkervaring en vliegreun gespiegeld tegen het bijbehorende functieprofiel en takenpakket. Alle data wordt verzameld in een dashboard, waarmee sneller inzicht verkregen kan worden in het voldoen aan de vigerende KC. Hiermee kunnen ook overzichten worden gegenereerd. Aansluitend op de inventarisatie zal een strategisch ontwikkelplan worden opgesteld, waarmee lopende en toekomstige verbetertrajecten van medewerkers worden bijgehouden. Dit versterkt de organisatiebrede focus op continue opleiding en training. Aan het einde van elk kalenderjaar wordt een analyserapport opgeleverd voor intern en extern gebruik.

Maatschappelijk effect

Kwalitatief goed personeel leidt tot betere dienstverlening richting burgers en bedrijven. Op deze manier kan de OD Twente beter bijdragen aan haar overkoepelende doel: bescherming van de leefomgeving. De onduidelijkheid of de OD Twente voldoet aan vigerende KC, zorgt komend jaar voor bepaalde risico's zoals lagere

uitvoeringskwaliteit, meer bezwaren op procedures of gemiste overtredingen tijdens controles. De OD Twente heeft afgelopen jaar echter niet geconstateerd dat deze risico's zich in de praktijk hebben voorgedaan. Dit wordt zoveel mogelijk beperkt door nieuwe medewerkers te laten werken onder ervaren medewerkers die voldoen aan de vigerende KC. Ook bij inhuur van personeel wordt altijd gekeken naar de minimumeisen van de functie en of de ingehuurd voldoet.

Toekomstvisie

Ondanks dat dit hoofdstuk een terugblik is, staat de OD Twente belangrijke ontwikkelingen te wachten richting de toekomst. Naar aanleiding van de robuustheidscriteria en het visitatierapport, zal de OD Twente de komende jaren een volgende fase ingaan. Hierbij is het van belang dat we samen met (keten)partners en werknemers een nieuwe punt op de horizon gaan zetten. Daarom heeft het Dagelijks Bestuur (DB) in 2024 opdracht gegeven om te komen tot een 'Toekomstvisie 2030+'. De planning is om deze visie rond de zomer van 2025 vast te stellen.

Maatschappelijk effect

Binnen de toekomstvisie zal outcome een grotere rol krijgen, waarbij wordt gekeken hoe dit in de organisatie geborgd kan worden. Bij de toekomstige uitvoering van VTHA-taken zal meer worden gekeken vanuit een integrale benadering en toegevoegde waarde aan de leefomgeving in plaats van het behalen van aantallen.

2.2 Inhoudelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

Implementatie van de Omgevingswet is in 2024 voorspoedig verlopen. De ICT-systemen, processen, sjablonen en werkafspraken bleken vooraf goed voorbereid in samenwerking met onze (keten)partners. Wel heeft de nieuwe wetgeving gezorgd voor inhoudelijke uitdagingen en discussies bij zowel vergunningverleners, toezichthouders als adviseurs. Vooral juridische adviseurs hebben het druk gehad met de specifieke bepalingen rondom het overgangsrecht. Qua ICT en processen zijn in de loop van 2024 op basis van eerste ervaringen nog de nodige verbeteringen aangebracht. De initiële implementatie is inmiddels nagenoeg afgerond, waarbij verdere verbeteringen in 2025 in de lijn worden opgepakt. Belangrijke aandachtspunten zijn aanpassingen van de resterende sjablonen, landelijke kernregistratie van milieubelastende activiteiten (mba's) en het optimaliseren van de Samenwerkingsfunctionaliteit (SFW).

In 2024 is de pilot van de Omgevingstafel Twente voortgezet om ervaring op te doen met de nieuwe integrale werkwijze onder de Omgevingswet. Bezetting van voorzitters en secretarissen is hierbij gelijk gebleven. De opgedane ervaring leidt tot steeds soepelere processen en scherpere adviezen. In totaal zijn elf casussen behandeld in 2024 voor zeven verschillende bevoegde gezagen. De ervaring met deze casussen is voor het overgrote deel positief. Ook zijn er enkele casussen geweest met goede leerpunten. Om continuïteit te borgen, zal de pilot ook doorlopen in 2025.

Een separaat onderdeel van de Omgevingswet is de mogelijkheid voor bevoegde gezagen om milieuleges te heffen. Voorafgaand aan de start van de nieuwe wetgeving, is binnen Twente afstemming gezocht rondom dit thema. Dit heeft geleid tot een uniform sjabloon om milieuleges te borgen in de individuele legesverordeningen. In de praktijk blijkt dat er desondanks substantiële verschillen zitten in de tariefstellingen en de verordeningen vaak niet aansluiten bij de PDC van de OD Twente. Dit is aanleiding geweest om een project te starten voor het opstellen van een uniforme paragraaf voor milieuleges met eenduidige definities. Doel is om deze paragraaf in 2025 op te leveren, zodat bevoegde gezagen dit met ingang van 2026 kunnen opnemen in hun legesverordeningen. Uiteraard blijft het een keuze van individuele raden en staten om het lokale ambitieniveau te bepalen ten aanzien van dit thema.

Maatschappelijk effect

Een succesvolle start van de Omgevingswet draagt bij aan vlotte en kwalitatief hoge dienstverlening. De Omgevingswet moet voor burger en bedrijf leiden tot vereenvoudiging aan de voorkant van de balie, maar moet niet leiden tot vertraging aan de achterkant. De omgevingstafel draagt bij aan meer participatie van de omgeving rondom een initiatief. Dit moet vervolgens leiden tot een meer leefbare omgeving, waarbij vooraf eventuele knelpunten worden herkend en opgelost. Idealiter leidt dit tot minder klachten en bezwaren.

Risicogericht werken (RPI en TVS)

De OD Twente heeft in 2024 gewerkt aan de doorontwikkeling van risicogericht werken en de gegevenskwaliteit die hieraan ten grondslag ligt. Dit geldt niet alleen voor toezicht via het risicoprioriteringsinstrument (RPI), maar ook voor vergunningen via de Twentse Vergunningenstrategie (TVS).

In 2024 zijn grote stappen gezet rondom het risicoprioriteringsinstrument (RPI) in samenwerking met de OD IJsselland. Dit model selecteert bedrijven voor milieucontroles op basis van diverse dynamische gegevens, afkomstig uit interne en externe databestanden. Voorbeelden hiervan zijn risicoscores mba's, naleefgedrag en het SCIOS-portaal, waarin keuringsfrequenties van stookinstallaties worden bijgehouden. Ook is een tijdsfactor aan het RPI toegevoegd. Bedrijven met hoge risicoscores zullen frequenter gecontroleerd worden dan bedrijven met lagere scores. Hiermee wordt op termijn de meer statische benadering van het 'Antea model' vervangen, dat uitgaat van branchegebonden risico's. Het AB heeft ingestemd met deze nieuwe werkwijze, maar het RPI moet nog worden geïmplementeerd bij de volgende actualisatieslag van het VTHA-beleid.

In 2024 zijn meerdere testen binnen het RPI uitgevoerd, welke waardevolle inzichten hebben opgeleverd en verbetering mogelijk maakte. Gebleken is dat het model niet aan de betrouwbaarheidseisen van de OD Twente voldoet en daarom nog niet in gebruik wordt genomen. De verbeterpunten zijn geanalyseerd en aangepakt. Het interne databestand wordt in 2025 doorontwikkeld tot een punt waarop deze voldoende betrouwbaar is. Hierdoor kan de werkwijze met de RPI te zijner tijd gefaseerd worden geïmplementeerd. Komend jaar zal worden gemonitord of deze werkwijze tot (grote) verschuivingen binnen toezicht leidt. De ambitie is om de RPI steeds verder te verfijnen, zodat risicogericht toezicht kan worden verbeterd en de inzet kan worden afgestemd op de actuele wensen van de opdrachtgevers. Een belangrijke randvoorwaarde blijft dat de OD Twente extra investeert in datakwaliteit. Deze dynamische risicoanalyse dient hierbij als katalysator voor datagedreven werken, omdat medewerkers medeverantwoordelijk worden gemaakt voor prioritering van hun eigen werk.

In 2023 is de Landelijke Vergunningenstrategie opgeleverd, een ICT-tool waarmee een standaard toetsniveau kan worden toegekend aan de verschillende mba's. Dit betreft een landelijke standaard voor vergunningen en meldingen, welke binnen een regio vertaald kan worden naar de regionale ambitie. De OD Twente wil dit samen met bevoegde gezagen doorontwikkelen richting een Twentse Vergunningenstrategie (TVS), als nadere uitwerking op het bestaande VTHA-beleid Twente. Doel was om dit traject in 2024 af te ronden, maar vanwege een gebrek aan interne projectleiders is dit niet gelukt. Eind 2024 is een projectleider geworven, die de organisatie ondersteunt met de doorontwikkeling en implementatie van de TVS in 2025.

Maatschappelijk effect

Datagedreven en risicogericht werken is essentieel om in de toekomst een optimale bijdrage te kunnen leveren aan de leefomgeving. Dit leidt tot een efficiëntere en effectievere inzet van middelen en een hogere kwaliteit dienstverlening. Data moet hierbij dynamisch zijn, welke inspeelt op veranderende maatschappelijke behoeften. Hierdoor kan de OD Twente met de veranderende samenleving meebewegen, bijvoorbeeld door meer gewicht toe te kennen aan bepaalde factoren of specifieke datapunten die de komende jaren relevanter worden.

Stikstofproblematiek

In 2024 waren tot het einde van het jaar relatief weinig ontwikkelingen met betrekking tot het stikstofdossier. Dit kwam voornamelijk door het wachten op het nieuwe regeerakkoord en de gevolgen daarvan op het stikstofbeleid. Hierdoor lag vergunningverlening voor emissiearme stalsystemen en extern salderen vrijwel stil. De OD Twente richtte zich derhalve op het afhandelen van aanvragen die wel verleend konden worden, waar nodig in overleg met de provincie Overijssel. Toch bestaat door de stikstofproblematiek een nog relatief grote werkvoorraad vanuit het oude recht (PDC Wabo), voornamelijk binnen het programma Vergunningen.

De OD Twente was in 2024 aangesloten bij de provinciale werkgroep en leverde van hieruit een bijdrage aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). In september is met het vervallen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, ook het PPLG komen te vervallen. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur werkt aan de nieuwe aanpak 'Ruimte voor Landbouw en Natuur'. Het is momenteel onduidelijk hoe verder te gaan met de uitvoering van de doorontwikkeling van het landelijk gebied in Twente.

Vanaf 1 januari 2013 moeten intensieve veehouderijen voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting (Beh). Later is de stoppersregeling in het leven geroepen, waarmee agrariërs alsnog tot 1 januari 2020 de tijd kregen om aan het Beh te voldoen. Eind 2024 is de OD Twente verdergegaan met het oppakken van het project om de

betreffende vergunningen ambtshalve in te trekken. Het gaat nog om circa 95 locaties. Een deel hiervan staat 'on hold' in verband met nieuwe vergunningaanvragen en omgevingsvergunning beperkte milieutoetsen (OBM) rondom natuur. Daarnaast zijn er nog de 'gekapte stoppers' die toentertijd niet in aanmerking kwamen voor de stoppersregeling, maar wiens vergunningen momenteel niet voldoen aan het Beh en ook nog niet zijn ingetrokken. Deze vergunningen worden momenteel opgepakt via een separaat traject. Tenslotte zijn werkzaamheden verricht rondom de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv), welke nader worden toegelicht in paragraaf 6.2.

Op 18 december 2024 heeft een nieuwe uitspraak van de Raad van State de stikstofproblematiek verder vergroot. De uitspraak heeft bepaald dat intern salderen niet langer mag worden betrokken in de voortoets, waarmee wordt beoordeeld of een natuurvergunning nodig is. Het mag enkel worden gebruikt bij de beoordeling of een vergunning verleend kan worden. Hierdoor worden de mogelijkheden voor intern salderen beperkt. Bedrijven die sinds 1 januari 2020 intern hebben gesaldeerde, moeten binnen vijf jaar alsnog een natuurvergunning aanvragen. Deze vergunning wordt alleen verleend als de stikstofrechten niet nodig zijn voor natuurherstel. Naar aanleiding van deze uitspraak onderzoekt de OD Twente intern en extern hoe de uitspraak geïnterpreteerd moet worden, welke invloed dit heeft en hoe hiermee wordt omgegaan. De verwachting is echter dat hierdoor de resterende Wabo-producten in relatie tot stikstof ook de komende tijd niet afgehandeld kunnen worden.

Maatschappelijk effect

De inzet van de OD Twente rondom stikstof draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de natuur in Twente en dus aan een gezonde fysieke leefomgeving. In harmonie met de natuur draagt de OD Twente ook bij aan een duurzame leefomgeving via verschillende bedrijfsontwikkelingen.

IBP VTH

Op landelijk gebied is het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH opgestart. Dit programma is opgericht naar aanleiding de aanbevelingen van het rapport 'Om de leefomgeving' van de commissie Van Aartsen, met als doel het verbeteren van het VTHA-stelsel. Het IBP VTH bevat de volgende 6 pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3. Informatievoorziening VTHA
4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht

In 2022 is een Specifiek Uitkering (SPUK IBP) opengesteld. Dit is een subsidie waarmee de omgevingsdiensten actief kunnen bijdragen aan deze 6 pijlers. De OD Twente heeft deze subsidie aangevraagd, ontvangen en ook in 2024 ingezet voor verbetering van alle pijlers. Hierbij is de voornaamste bijdrage geleverd aan:

- Pijler 1 (Robuustheid): Binnen deze pijler is landelijk veel aandacht uitgegaan naar de robuustheidscriteria. Elke omgevingsdienst is gevraagd om een zelfevaluatie uit te voeren of wordt voldaan aan de gehele set robuustheidscriteria. Aan de hand van deze zelfevaluatie, heeft de OD Twente in 2024 een plan van aanpak opgesteld. Hierin wordt onderbouwd hoe de organisatie voldoende robuust gaat worden en ook blijft per 1 april 2026. Uit de beoordeling is gebleken dat de OD Twente nog niet robuust is, maar middels het plan van aanpak wordt verwacht dat de OD Twente dit wel gaat worden vóór de gestelde termijn.
- Pijler 2 (Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving): Binnen deze pijler heeft de OD Twente zich vooral gericht op basis- en aanvullende opleidingen op gebied van strafrecht.
- Pijler 3 (Informatievoorziening): Binnen deze pijler is vooral gefocust op het verder doorontwikkelen van de RPI en TVS. Daarnaast heeft de OD Twente een bijdrage geleverd aan landelijke werkgroepen die zich bezighouden met het uniform registreren en opleveren van data die worden gegenereerd tijdens de werkzaamheden van omgevingsdiensten.

- ***Pijler 4 (Kennisinfrastuctuur en arbeidsmarkt):*** Veel aandacht is besteed aan het optimaliseren en professionaliseren van het trainee- en opleidingsprogramma. Door deze ontwikkeling worden trainees en andere nieuwe medewerkers beter ontvangen en begeleid. Dit leidt naar verwachting tot een hoger behoud van talent voor de organisatie. Het vastgestelde traineeprogramma zal landelijk worden gedeeld. Daarbij is sterk ingezet op het verstrekken van additionele opleidingen aan medewerkers. Hierbij wordt ook aangesloten op het voldoen aan vigerende KC.
- ***Pijler 5 (Onafhankelijke uitvoering):*** Het doel van deze pijler is om onafhankelijke uitvoering van taken door omgevingsdiensten te borgen en te versterken. Het heeft voornamelijk betrekking op het doorlopen van de strategische en uitvoerende beleidscyclus. De OD Twente heeft tijdens landelijke werksessies veel input geleverd en 'best practices' gedeeld over verschillende onderwerpen, waaronder regionaal VTHA-beleid en doelen, de probleem- en risicoanalyse, verschillende strategieën, UVPs, samenwerking en outcomegericht werken. De werksessies hebben in 2024 geleid tot een landelijke handreiking voor het doorlopen van de regionale beleidscyclus om te komen tot een regionale planning. Het is hierbij van belang om OD's tijdens iedere stap te betrekken en voldoende te faciliteren.
- ***Pijler 6 (Monitoring):*** De OD Twente heeft deelgenomen aan het project 'horizontale verantwoording'. Doelstelling van dit project is het 'stimuleren van stevigere invulling van horizontale controle door gemeenteraden en provinciale staten op het eigen bestuur'. Twente nam als pilotregio deel aan dit project, waarvan het eindrapport met aanbevelingen is opgeleverd. Daarnaast bevat pijler 6 ook het onderwerp visitaties. De OD Twente heeft deel uitgemaakt van drie visitatiecommissies, welke collega omgevingsdiensten onderzoeken en rapportages opleveren met aanbevelingen voor verbeteringen. De OD Twente is in maart 2024 zelf gevisiteerd. De resultaten van deze visitatie zijn over het algemeen positief, maar uiteraard met enkele aanbevelingen en verbeterpunten. Ondertussen zijn hierop vervolgstappen gezet, waaronder het opstellen van een toekomstvisie.

Maatschappelijk effect

De doelstelling van alle pijlers was de versterking het VTHA-stelsel. Hiermee draagt het programma bij aan de versterking van de OD Twente als hoogwaardige dienst. Door actief deel te nemen in verschillende pijlers, neemt de OD Twente ook zelf regie en verantwoordelijkheid voor een betere leefomgeving. Om de implementatie van alle pijlers IBP-VTH te borgen, wordt landelijke commitment geformaliseerd middels de ondertekening van de 'Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel'. Hierbij hebben alle landelijke partijen aangegeven financiële middelen vrij te maken voor de versterking van het VTHA-stelsel, om in samenwerking bij te dragen aan de gezamenlijke ambitie voor een schone, veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Innovatie en ontwikkeling

In 2024 heeft de OD Twente vanuit pijler 1 van IBP-VTH (robuustheid) verdere stappen gezet in de ontwikkeling van een innovatie- en ontwikkelagenda. Medio 2024 vond een themabijeenkomst innovatie & ontwikkeling plaats voor het managementteam van OD Twente. Tijdens deze bijeenkomst benadrukte een gastspreker het belang van innovatie binnen onze organisatie en de uitdagingen die daarbij komen kijken. Op basis van deze bijeenkomst is een innovatieprogramma opgesteld, waarin wordt beschreven hoe de OD Twente innovatie gefaseerd als structureel proces gaat implementeren. De ambitie blijft om innovatie niet alleen als thema te benoemen, maar het duurzaam te verankeren als primair proces binnen de organisatie.

Dit plan is in 2024 verder uitgewerkt en zal in 2025 worden voorgelegd aan de accounthouders en het DB. De Innovatie- en Ontwikkelagenda wordt naar verwachting begin 2025 door het DB vastgesteld. Deze agenda bevat niet alleen de strategische lijnen voor innovatie binnen de OD Twente, maar ook de thema's waarop de OD Twente zich wil focussen en een uitgeschreven proces die innovatieprojecten zullen doorlopen. Het innovatieprogramma zal na vaststelling van de agenda worden voorgelegd aan de accounthouders.

Maatschappelijk effect

In afwachting van de innovatie- en ontwikkelagenda worden desondanks verschillende innovatieve initiatieven doorgevoerd binnen de OD Twente. Zo is afgelopen jaar de eerste stap gezet richting een digitale checklist. Hiermee worden overtredingen nauwkeuriger vastgelegd, zodat deze gebruik kunnen worden als extra datapunt. Tegelijkertijd is gewerkt aan de opschoning van ons locatiebestand. Tevens hebben geavanceerde drones hun meerwaarde bewezen bij diverse handhavingstrajecten en worden innovatieve toepassingen onderzocht rondom geurhinder en het opsporen van drugslabs. Tenslotte kijkt de OD Twente naar de groeiende rol van kunstmatige intelligentie. Middels demo's heeft de OD Twente kunstmatige intelligentie toegepast op het automatiseren van repeterende administratieve handelingen bij toezicht en vergunningverlening. Deze initiatieven stellen ons in staat middelen effectiever in te zetten, zodat onze positieve impact op de leefomgeving groter wordt.

Versterken VTHA-samenwerking Twente

Samenwerking is een essentiële voorwaarde voor een effectieve invulling van de regionale beleidscyclus. Regionale afstemming en samenwerking draagt bij aan een goede besluitvorming op lokaal niveau en een gelijk speelveld in de regio. Al voor de oprichting van de OD Twente hebben bevoegde gezagen samenwerking gezocht in het opstellen van een uniform regionaal VTHA-beleid. Nadien is samenwerking tussen bevoegde gezagen en de OD Twente verder versterkt, waarbij samen wordt gewerkt aan de verschillende producten uit de regionale beleidscyclus.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt hierbij ook om versterking en verbreding van deze samenwerking. Hiermee kan invulling worden gegeven aan de beleidsmatige opgaven die zijn gerelateerd aan deze nieuwe wetgeving. In het PHO heeft afstemming plaatsgevonden over het versterken van de kerngroep VTH Omgevingsrecht met een onafhankelijke voorzitter en secretaris. Afgelopen jaar is gestart met de werving van deze functies. Verwacht wordt dat de sollicitatieprocedure begin 2025 zal worden afgerond. Na aanstelling van de voorzitter en secretaris, zal de focus worden verlegd naar de inhoud en gaat de kerngroep in versterkte vorm aan de slag met een uitvoeringsagenda 2025. Regionaal werken en denken is daarbij het uitgangspunt.

Maatschappelijk effect

Door de verbeterde samenwerking vindt beter samenspel plaats tussen beleid en uitvoering. Dit helpt bij het aanscherpen van doelen, naleefgedrag en outcomegericht werken.

3. VTHA-beleidsdoelen en prioriteiten

In lijn met het hoofddoel van de Omgevingswet, draagt de OD Twente bij aan optimale bescherming en duurzame benutting ten behoeve van het bereiken en in stand houden van een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Tijdens de uitvoering van VTHA-taken voor haar partners, streeft de OD Twente als deskundig gesprekspartner en adviseur hierbij constant naar kwaliteit en verbetering. De beleidsdoelen uit het VTHA-beleid Twente en de Nadere uitwerking vormen de basis voor de uitvoering van VTHA-taken. Vanuit de gedachte van de 'basis op orde', is in het UVP 2024 gekozen om de volgende beleidsdoelen nader uit te werken:

- 1) Het algehele naleefgedrag voor de taken die de OD Twente uitvoert is hoog.
- 2) Mens en milieu zijn beschermd tegen gezondheidsrisico's door de uitstoot van onder andere fijnstof en geur door activiteiten.
- 3) Activiteiten verbruiken minder energie en stoten minder CO₂ uit. De OD Twente ondersteunt hierbij ook de overgang naar een circulaire economie.

Het geactualiseerde VTHA-beleid Twente is breder en kent meer beleidsdoelen dan enkel de doelen die hierboven zijn beschreven. Het tegelijkertijd uitwerken van alle beleidsdoelen is met de huidige beleids capaciteit echter niet mogelijk. De komende jaren zullen beleidsinspanningen worden uitgerold naar de andere doelen uit de Nadere uitwerking van het regionale beleid. Hierbij zullen ook de zogenaamde 'Ambitieonderwerpen' de gerichte aandacht krijgen die deze thema's verdienen.

3.1 Naleefgedrag

Het VTHA-beleid heeft als doel om naleefgedrag duidelijk kaart te brengen en hierop te sturen. Omdat voor naleefgedrag momenteel geen heldere indicatoren met streefwaarden zijn opgenomen in het vigerende VTHA-beleid, heeft de OD Twente zelf gefaseerd verschillende indicatoren opgesteld om naleefgedrag te kunnen meten. Voor deze indicatoren worden basisgegevens verzameld in het eigen zaakstelsel, waarbij de ene indicator verder is qua ontwikkeling dan de andere indicator:

Spontaan en opvolgend naleefgedrag

De OD Twente kan naleefgedrag inmiddels al een aantal jaren meten aan de hand van het aantal initiële periodieke controles (A2.02) ten opzichte van het aantal hercontroles (A2.03) en het aantal hercontroles ten opzichte van het aantal handavingscontroles (A2.12). Hierdoor wordt naleefgedrag uitgesplitst in twee typen voor nadere analyse:

Spontaan naleefgedrag:

- *Twentebreed*: Er is een verbetering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 48,6% van periodieke controles heeft geleid tot een hercontrole, was dat dit jaar 29,3%.
- *Enschede*: Er is een sterke verbetering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 63,2% van periodieke controles heeft geleid tot een hercontrole, was dat dit jaar 29,5%.

Opvolgend naleefgedrag:

- *Twentebreed*: Er is een lichte verslechtering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 19,9% van hercontroles heeft geleid tot handavingscontrole, was dat dit jaar 25,7%.
- *Enschede*: Er is een lichte verslechtering in naleefgedrag geconstateerd ten opzichte van vorig jaar. Waar vorig jaar 13,9% van hercontroles heeft geleid tot handavingscontrole, was dat dit jaar 18,1%.

Het verbeterde spontane naleefgedrag in 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door het lagere aantal afgehandelde hercontroles ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit wordt gedeeltelijk verklaard vanwege de inspanningen van de nieuwe 'meldingscoach'. Een groot deel van eerste overtredingen hebben namelijk betrekking op het niet, onjuist of onvolledig indienen van meldingen. Door aan de voorkant hierop te investeren via de meldingscoach, wordt veel handavingscapaciteit aan de achterkant bespaart. Hierdoor kunnen juristen hun tijd gericht inzetten op grotere casussen met meer impact op de lokale leefomgeving.

Gedragsturing

Zoals hierboven aangegeven heeft de OD Twente vanwege succes de pilot 'Meldingscoach' gecontinueerd, waarbij deze functie vanaf 1 juli 2024 voltijds is ingevuld. De meldingscoach ondersteunt dus ondernemers bij het volledig en correct indienen van meldingen. Zoals eerder aangegeven leidt dit tot minder capaciteit die nodig is voor vergunningverlening en handhaving, zodat inspanningen meer gericht ingezet kunnen worden op waar de impact het grootst is. Er wordt onderzocht of de rol van de meldingscoach verder kan worden uitgebreid, bijvoorbeeld door ondersteuning te bieden aan organisaties met de informatieplicht energiebesparing.

Daarnaast werkt OD Twente samen met andere omgevingsdiensten aan de oprichting van een landelijk gedragsteam. Dit team moet de kennis- en data-uitwisseling rondom gedragsinterventies versterken en effectiever maken. De businesscase voor dit gedragsteam is in ontwikkeling en zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan ODNL. Verder wordt onderzocht hoe gedragssturing structureel kan worden geïntegreerd in VTHA-taken. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de ontwikkeling van een strategie voor meta toezicht, zodat gedragsinterventies bijdragen aan betere naleving en minder handavingsdruk.

LHSO

De OD Twente heeft in 2024 verder gewerkt om datakwaliteit rondom naleefgedrag te verbeteren. Inmiddels is de Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht (LHSO) geïntegreerd als extra registratiepunt in ons zaakstelsel voor het meten van naleefgedrag. Dit sluit aan bij de indicator voor naleefgedrag zoals omschreven in het VTHA-beleid (type overtreder: goedwillend, onverschillig, calculerend (moet kunnen) en crimineel).

Over het afgelopen jaar is de eerste data verzameld rondom de LHSO, welke in onderstaande tabellen wordt weergegeven als zogenaamde 'nulmeting'. Hierbij moet worden opgemerkt dat het gaat om eerste indicatieve data, waarbij het aantal geregistreerde overtredingen niet exact overeenkomt met het aantal afgeronde hercontroles. Er worden immers ook hercontroles vanuit oudere trajecten afgerond in 2024. Data rondom de LHSO zal de komende jaren verder worden opgebouwd en op termijn ook worden gebruikt binnen de RPI.

		Overtreder			
		A. Goedwillend	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Crimineel
Gevolgen	4. Aanzienlijk	A4 0 overtredingen	B4 0 overtredingen	C4 1 overtredingen	D4 0 overtredingen
	3. Van belang	A3 35 overtredingen	B3 19 overtredingen	C3 15 overtredingen	D3 0 overtredingen
	2. Beperkt	A2 204 overtredingen	B2 69 overtredingen	C2 12 overtredingen	D2 0 overtredingen
	1. Vrijwel nihil	A1 191 overtredingen	B1 18 overtredingen	C1 1 overtredingen	D1 0 overtredingen

In totaal gaat deze eerste regionale 'nulmeting' uit van 563 geconstateerde overtredingen waaraan een LHSO-score is toegekend (zie bovenstaande tabel).

		Overtreder			
		A. Goedwillend	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Crimineel
Gevolgen	4. Aanzienlijk	A4 0 overtredingen	B4 0 overtredingen	C4 1 overtredingen	D4 0 overtredingen
	3. Van belang	A3 0 overtredingen	B3 2 overtredingen	C3 5 overtredingen	D3 0 overtredingen
	2. Beperkt	A2 26 overtredingen	B2 15 overtredingen	C2 6 overtredingen	D2 0 overtredingen
	1. Vrijwel nihil	A1 22 overtredingen	B1 3 overtredingen	C1 0 overtredingen	D1 0 overtredingen

In totaal gaat deze eerste 'nulmeting' voor Enschede uit van 80 geconstateerde overtredingen waaraan een LHSO-score is toegekend (zie bovenstaande tabel).

Opvallend hierbij is dat tot op heden nog geen gebruik is gemaakt van het zwaarste type overtreder (D: crimineel). De oorzaak hiervoor zal komend jaar intern worden geanalyseerd. Verder valt wel een patroon te herleiden dat de zwaarte van overtreder en de gevolgen op de leefomgeving qua overtreding gelijkmatig toenemen. Hieruit kan de aanname worden gemaakt dat meer calculerende overtreeders de neiging hebben meer ernstige overtredingen te begaan die een grotere impact op de leefomgeving hebben.

3.2 Bescherming gezondheid (lucht)

Luchtwassers

In 2024 is prioriteit gegeven aan het controleren van luchtwassers, voornamelijk bij intensieve veehouderijen zoals varkens- en pluimveehouderijen. Deze systemen zuiveren de lucht van ammoniak, geur en fijnstof voordat de lucht uit bouwwerken ontsnapt. Dit heeft een positieve bijdrage op de gezondheid van inwoners binnen het thema lucht. De effectieve werking van deze luchtwassers is gecontroleerd aan de hand van gegevens uit elektronische monitoring en fysieke controles van de (inwendige) staat van het systeem.

Om doelmatig te werken, heeft de OD Twente in 2024 deelgenomen aan een project over luchtwassers samen met de OD Brabant Noord en OD Regio Utrecht. Hierbij waren ook overige OD's nauw betrokken. Het doel hiervan was om beschikbare kennis te delen en gezamenlijk en uniform op te treden middels toezicht en handhaving. Uit landelijke data van alle OD's bleek dat bij 64% van de controles op luchtwassers overtredingen zijn geconstateerd. Dit komt ongeveer overeen met de bevindingen over luchtwassers in Twente.

Het betrof voornamelijk overtredingen met betrekking tot het ontbreken van een elektromagnetische flowmeter, het niet tijdig ondernemen van actie bij afwijkende parameters of het niet voldoen van het monitoringssysteem waardoor de systemen niet effectief werkten. Hiervoor lopen verschillende trajecten om deze installaties alsnog te laten voldoen, wat bijdraagt aan een betere luchtkwaliteit.

Pentaaan en Butaan

In 2024 is prioriteit gegeven aan het toepassen van 'Best Beschikbare Technieken' (BBT) bij zeven bedrijven binnen Twente die pentaan of butaan als blaasmiddel gebruiken. Dit is stapsgewijs aangepakt via vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies om de schadelijke uitstoot te verminderen en gezondheid van de Twentse inwoners te bevorderen.

In 2024 is aan één van de zeven bedrijven een nieuwe omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van nageschakelde technieken om de emissie van pentaan te reduceren tot het met BBT geassocieerde emissieniveau. Voor twee van de zeven bedrijven zijn aanvragen om een nieuwe omgevingsvergunningen milieu voor nageschakelde technieken ingediend en nog in behandeling. Nadat deze procedures zijn afgerond, zal ook voor de zusterlocaties van deze bedrijven vergunningen worden aangevraagd. Aan één van de bedrijven is in 2024 toestemming verleend voor het uitvoeren van een pilot om te bepalen of de betreffende techniek toepasbaar is voor dit bedrijf. Bij één van de bedrijven is sprake van een lopende juridische procedure.

3.3 Energie en duurzaamheid

In de afgelopen jaren heeft de OD Twente diverse externe middelen vanuit het Rijk, de provincie en gemeenten ontvangen voor de uitvoering van VTHA-taken en doorontwikkeling binnen het thema energie en duurzaamheid. De resultaten van deze verschillende initiatieven worden hieronder kort omschreven. Voor nadere toelichting op het gebied van energie en duurzaamheid, wordt verwezen naar de desbetreffende verantwoording. De bijbehorende rapportage zal hierbij separaat worden aangeboden aan het DB en AB.

Programma energie en duurzaamheid 2022-2023

In 2022 is het 'Projectplan energiebesparing 2022-2023' vastgesteld door het overgrote deel van de partners, waarbij het laatste mandaat pas in 2023 werd verstrekt. Hierdoor heeft het grootste deel van de uitvoering voor beide jaren plaatsgevonden in 2023. Gaandeweg de uitvoering van het project is gebleken dat naleefgedrag lager is uitgevallen dan vooraf was ingeschat. Dit heeft tot 400 hercontroles geleid in plaats van de begrote 200 hercontroles. Dit maakt duidelijk dat de energiecontroles nut hebben. In 2024 zijn de openstaande werkzaamheden van dit project afgerond.

SPUK THE

In 2023 is de aanvraag voor de Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE) goedgekeurd. Hierdoor krijgt de OD Twente tot en met 2026 rijksmiddelen ter beschikking om additionele taken uit te voeren op het gebied van energietoezicht en de organisatie hierop verder te professionaliseren. Deze taken vallen buiten de reguliere begroting en zijn dus additioneel. Tijdens de startfase is veel focus gelegd op het werven en opleiden van nieuwe medewerkers, evenals het inrichten van systemen. In 2024 is een flinke stap gezet in de uitvoering van het primaire proces. Zo zijn binnen de SPUK THE al meer dan 200 bedrijfsbezoeken afgelegd.

Er zijn verschillende gesprekken gevoerd tussen de OD Twente en haar partners over de voortgang van de werkzaamheden op het gebied van energie en duurzaamheid. Hierbij is onder andere gekeken naar de behaalde resultaten en het geconstateerde naleefgedrag. Ook is verwezen naar de randvoorwaarde van de SPUK-THE, namelijk dat deze subsidie is gebaseerd op co-financiering. Zonder bijdrage van de individuele partners, vervalt hierbij ook het recht op de rijksmiddelen vanuit de SPUK THE. Deze middelen hebben in 2024 geleid tot een hoge mate van energiebesparing en het borgen van het thema energie en duurzaamheid binnen de organisatie. Het overgrote deel van de partners heeft de intentie uitgesproken om deze werkzaamheden te continueren, welke dus een vervolg krijgen in 2025.

Vanuit de SPUK THE zijn in 2024 de eerste stappen gezet om alle grootverbruikers in Twente te bezoeken. Afgelopen jaar zijn de eerste 20 bedrijfsbezoeken uitgevoerd, welke in 2025 worden gecontinueerd. De bezoeken worden als zeer waardevol ervaren door betrokken bedrijven, maar dragen bovenal bij aan de regionale beleidsdoelen (minder energieverbruik en CO₂ uitstoot). Met de eerste 20 bezoeken is namelijk een potentiële besparing van 5,5 miljoen kWh en 2,3 miljoen m³ gas gerealiseerd.

Circulaire economie

Nederland heeft zich ten doel gesteld om in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren. Om dit te bereiken, moet op alle niveaus van de samenleving actie ondernomen worden. Dit vraagt om brede maatschappelijke samenwerking en het besef dat het andere transities raakt, zoals die op het gebied van energie, klimaat en landbouw. De provincie en diverse Twentse gemeenten hebben circulaire doelstellingen in hun beleid opgenomen in lijn met de landelijke doelstellingen: 50% circulariteit in 2030 en volledige circulariteit in 2050. Zowel de provincie als gemeenten erkennen dat het VTHA-instrumentarium een waardevol hulpmiddel is om de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen en te stimuleren. Dit komt terug in het programma 'Interprovinciaal Overleg (IPO) Bouwstenen' en het regionale actieplan circulaire economie van de Twentse gemeenten.

De omslag van lineair denken naar cyclisch denken zal meerdere jaren in beslag nemen. Daarom is gekozen voor het ontwikkelen van een programma circulaire economie. Dit wordt gezamenlijk door de OD Twente en OD IJsselland uitgevoerd, waardoor mensen en middelen efficiënter ingezet kunnen worden vanuit eenzelfde opgave. Het programma fungeert als kwartiermaker, met als uiteindelijke doel de circulaire economie te koppelen aan onze kernactiviteiten. Het programma heeft voornamelijk twee doelstellingen: het innoveren en versterken van het VTHA-instrumentarium ten behoeve van de circulaire economie en het vormen van een regionaal kennischakelpunt voor circulaire economie. Hiervoor wordt er gewerkt vanuit een aantal uitgangspunten die terugkomen in de IPO Bouwstenenvisie.

Binnen de OD Twente worden diverse acties ondernomen. Deze omvatten het versterken en uitbreiden van bestaande initiatieven, het actief meedenken en ondersteunen van nieuwe initiatieven en het stimuleren van veranderingen door eigen initiatief. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden voor samenwerking met andere lopende projecten en de kansen die zich voordoen in andere opgaven van de OD Twente. Strategische allianties en samenwerking met partners en opdrachtgevers zijn hierbij van essentieel belang. Het doel is om het programma tegen juli 2025 volledig inzichtelijk te maken, zodat er toelichting gegeven kan worden op de voortgang van projecten en behaalde resultaten.

Werkgebonden personenmobiliteit

Per 1 juli 2024 is het 'Besluit CO₂-reductie werkgebonden personenmobiliteit' (Besluit WPM) in werking getreden. Hiermee krijgen alle organisaties met 100 of meer werknemers een jaarlijkse rapportageplicht rondom zakelijke mobiliteit en woon-werkverkeer. Doel is het terugdringen van CO₂-emissies. Uiterlijk 30 juni 2025 moeten hiervoor de eerste gegevens en bescheiden zijn ingediend. Hierbij kan worden gedacht aan het aantal werknemers, het aantal afgelegde reizigerskilometers, welke reismodaliteiten hiervoor wordt gebruikt en welke brandstoftypen hierbij worden verbruikt. Gemeenten zijn hiervoor aangewezen als bevoegd gezag, waarbij VTTHA-taken rondom deze nieuwe rapportageplicht verplicht als basistaak zijn belegd bij omgevingsdiensten.

De OD Twente heeft in 2024 vanuit ODNL een grote bijdrage geleverd aan het opstellen en opleveren van een landelijke leidraad voor omgevingsdiensten die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en handhaving rondom het Besluit WPM. Zowel gemeenten, provincies en de omgevingsdiensten moeten veelal ook zelf voldoen aan deze nieuwe rapportageplicht. Omdat er onduidelijkheid is over beschikbaarheid en inzet van financiële middelen en de benodigde capaciteit, is niet met zekerheid te zeggen of deze nieuwe taak (in zijn volledigheid) wordt uitgevoerd. Om een voorbeeldfunctie te vervullen, zijn omgevingsdiensten wel voornemens elkaar administratief te controleren, evenals controles uit te voeren bij de betreffende bevoegde gezagen. Deze controles zullen in 2025 worden uitgevoerd. Hiermee wordt tegelijkertijd ervaring opgedaan met deze nieuwe wetgeving.

3.4 Doorontwikkeling VTTHA-beleidsdoelen

In 2024 is vanuit de kerngroep en de OD Twente besloten om de beleidsdoelen nader te bekijken en uit te werken, voornamelijk omdat een gedeelte van deze doelen zich moeilijk laat meten. Vanuit het interbestuurlijk toezicht (IBT) is de doorontwikkeling van de huidige beleidsdoelen ook benoemd als verbeterpunt, waarbij concrete en heldere indicatoren en streefwaarden moeten worden opgesteld. De ambitie is om in 2025 te komen tot verder uitgewerkte doelen die de komende jaren goed gemonitord kunnen worden. De ontwikkeling hangt samen met het vigerende VTTHA-beleid, welke tevens moet worden doorontwikkeld. Dit zal na werving van de onafhankelijke voorzitter en secretaris van de kerngroep nader worden vormgegeven.

4. Evaluatie taken en werkzaamheden 2024

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de door de OD Twente uitgevoerde taken en werkzaamheden in het afgelopen jaar binnen de programma's vergunningen, toezicht, handhaving en advies (VTHA). Prognoses vanuit het UVP 2024 zijn hierbij gemaakt op basis van de oude wetgeving (PDC Wabo). Door een gebrek aan ervaringscijfers is gedurende 2024 besloten om geen vertaalslag van prognoses te maken naar de nieuwe wetgeving (PDC Omgevingswet). Omdat we te maken hebben met een overgangsjaar, valt realisatie echter uiteen in zowel oude producten (PDC Wabo) en nieuwe producten (PDC Omgevingswet).

Bovenstaande ontwikkelingen bemoeilijken om over 2024 zuivere analyses te maken en heldere verantwoording af te leggen. Prognoses kunnen namelijk niet direct gekoppeld worden aan de realisatie. Dit geldt vooral voor het programma 'Vergunningen', waarbij oude en nieuwe producten onder elkaar staan. Binnen de andere programma's zijn nieuwe producten veelal weggezet als subproduct onder bestaande producten. Om onnodige complexiteit in de rapportages te voorkomen, is gekozen om alleen verantwoording af te leggen op hoofdproduct-niveau. In 2025 zal enkel worden gerapporteerd over de PDC Omgevingswet, waarbij resterende werkvoorraad vanuit het oude recht in een separate bijlage wordt gerapporteerd en toegelicht.

4.1 Programma Vergunningen

Voor het taakveld vergunningen wordt de vergunningenstrategie gehanteerd. Deze is opgenomen in het uniforme VTHA-beleid Twente en de Nadere uitwerking. Deze strategie biedt algemene kaders en uitgangspunten voor vergunningverlening en de verschillende keuzemomenten hierin. Momenteel wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de Twentse Vergunningenstrategie (TVS).

Opgemerkt wordt dat het aantal verwachte producten een vraaggerichte inschatting betreft die is gebaseerd op de aantallen van voorgaande jaren en de ontwikkelingen en trends die reeds bekend zijn. Het is namelijk op voorhand niet te bepalen hoeveel van ieder type vergunningaanvragen / meldingen wordt ingediend.

Enschede 2024				
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2024	REA 2024	WV 2024
A1.01	Vooroverleg	10	4	0
A1.02	Melding activiteiten (besluit)	167	69	5
A1.03	Omgevingsvergunning regulier	12	4	4
A1.04	Omgevingsvergunning uitgebreid	12	2	8
A1.05	Toets actualisatie vergunningen	15	2	2
A1.06	(Gedeeltelijk) intrekken omgevingsvergunning	0	0	1
A1.07	MER Procedure	0	0	0
A1.08	(Vormvrije) MER beoordeling	2	0	2
A1.09	Maatwerkvoorschriften	36	14	13
A1.10	Bodem melding	166	5	0
A1.11	Bodembeschikking	13	21	3
A1.12	Melding sloop / asbest	810	13	0
A1.13	Milieuadvies omgevingsvergunning	8	2	1
A1.14	Vorbereiden Beschikking hogere grenswaarde	0	0	0
A1.15	Ontheffing APV	0	0	0

PDC Ow				
A1.16	Verkennen omgevingsinitiatief	-	0	1
A1.17	Melding milieubelastende activiteit	-	238	41
A1.20	Omgevingsvergunning enkelvoudig (uitgebreid)	-	0	0
A1.21	Omgevingsvergunning meervoudig (uitgebreid)	-	0	0
A1.22	Omgevingsvergunning enkelvoudig (regulier)	-	14	2
A1.23	Omgevingsvergunning meervoudig (regulier)	-	0	0
A1.25	Ambtshalve wijzigen omgevingsvergunning	-	0	2
A1.26	Intrekken omgevingsvergunning (uitgebreid)	-	0	0
A1.27	Intrekken omgevingsvergunning (regulier)	-	0	1
A1.29	Milieuadvies omgevingsvergunning	-	0	1
A1.30	Advies Milieueffectrapportage	-	0	0
A1.31	Ontheffing Wet milieubeheer	-	0	0
A1.33	Maatwerkbesluit	-	21	5
A1.35	Melding activiteit bouwwerken leefomgeving	-	926	13
A1.36	Informatieplicht milieubelastende activiteit	-	278	56
A1.37	Melding gelijkwaardige maatregel	-	0	0
A1.38	Beoordelen conceptverzoek	-	23	4
A1.39	Informatieplicht bouwwerken leefomgeving	-	88	1
	Totaal vergunningen		1.251	166

Overgangsjaar

Zoals aangegeven, is het lastig om binnen het programma Vergunningen zuivere verantwoording af te leggen over het overgangsjaar 2024. In bovenstaande tabel staat een prognose op basis van de PDC Wabo, terwijl realisatie uiteenvalt in resterende werkvoorraad vanuit dit oude recht, evenals de instroom aan nieuwe producten onder de PDC Omgevingswet. Grootste complexiteit hierbij is het uiteenvallen van één melding Activiteitenbesluit (A1.02) in meerdere meldingen (A1.17) en informatieplichten (A1.36) milieubelastende activiteiten (mba's). Binnen de meldingen en informatieplichten mba's zitten daarnaast ook bodemgerelateerde subproducten, welke onder het oude recht separaat werden gerapporteerd via het product bodem melding (A1.10).

Wat met zekerheid gezegd kan worden, is dat de toestroom van meldingen en informatieplichten mba afgelopen jaar is achtergebleven bij de vooraf gestelde verwachtingen. Een eenduidige verklaring hiervoor kan niet gegeven kan worden. Het kan zijn dat meldingsbereidheid afneemt als gevolg van de nieuwe wetgeving en het bijbehorende Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Een andere verklaring kan zijn dat de meldingsplicht onder het nieuwe recht minder streng is door de introductie van de informatieplicht. De oorzaak is echter nog onduidelijk. De komende jaren moet gekeken worden hoe de instroom aan meldingen en informatieplichten mba's zich ontwikkelt en welke oorzaken hier mogelijk achter liggen.

PDC Wabo en stikstof

Voor de agrarische gemeenten blijft de stikstofproblematiek grote invloed uitoefenen op de realisatie. Het opschorten van vergunningverlening rondom emissiearme stalsystemen en uitspraken rondom intern en extern salderen heeft wederom geleid tot minder verleende omgevingsvergunningen dan verwacht. Het resultaat zijn veel langlopende openstaande aanvragen vanuit het oude recht. Vanaf 2025 zal de werkvoorraad vanuit de PDC Wabo separaat als bijlage worden gerapporteerd en toegelicht. De meest recente uitspraak van de Raad van State over intern salderen raakt naast agrarische ook industriële vergunningverlening onder het nieuwe recht. De OD Twente is in gesprek met de Provincie over een verdere aanpak.

4.2 Programma Toezicht & Handhaving

Voor toezicht en handhaving zijn al geruime tijd strategieën in gebruik. Deze zijn opgenomen in het VTHA-beleid Twente en de Nadere uitwerking. Door toezicht te houden wordt gecontroleerd of wordt voldaan aan wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften worden nageleefd. Voor de toezichthouders die de controle uitvoeren maakt de toezichtstrategie duidelijk hoe zij hun werk moeten uitvoeren. Ook geeft het inzicht in de verschillende soorten controles. Om vervolgens een goede uitvoering te geven aan handhaving, wordt aangesloten bij de LHSO.

4.2.1 Toezicht

Enschede 2024				
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2024	REA 2024	WV 2024
A2.01	Opleveringscontrole	22	17	<i>n.v.t.</i>
A2.02	Periodieke controle	409	319	<i>n.v.t.</i>
A2.03	Hercontrole	120	94	50
A2.04	Aspectcontrole	40	60	38
A2.05	Administratieve controle	42	7	0
A2.06	Administratieve audit	0	1	0
A2.07	Vrije veld toezicht/gevelcontrole	35	1	0
A2.08	Klacht/melding	260	250	24
A2.09	Bodem toezicht	195	237	103
A2.10	Toezicht sloop / asbest	64	0	0
A2.11	Toezicht bouwen	0	0	0
A2.12	Handhavingscontrole	20	17	7
A2.13	Informatieplicht ongewoon voorval	-	2	3
A2.14	Handhavingstoets	-	0	0
A2.15	Ketentoezicht	-	0	0
A2.16	Toezicht bouwwerken leefomgeving	-	56	1
	Totaal Toezicht	1.207	1.061	236

Span of control toezicht

De Omgevingswet heeft niet geleid tot grote verandering binnen het programma Toezicht, met uitzondering van enkele nieuwe producten (A2.13 tot en met A2.16). Middels de introductie van het nieuwe Team Leefomgeving is geprobeerd de 'span of control' bij toezicht te verkleinen. Hierdoor zal een deel van de werkzaamheden binnen dit programma door dit nieuwe team worden uitgevoerd. Het gaat hier vooral om bodemtoezicht (A2.09) en toezicht rondom sloop/asbest (A2.10, A2.11 en A2.16).

Periodieke controles

Het aantal verwachte periodieke controles is afgelopen jaar wederom niet gehaald. In 2023 heeft de OD Twente geconstateerd dat de oorspronkelijke prognosecijfers voor periodieke controles niet haalbaar werden geacht met de bijbehorende formatie die is toegekend bij de start van de organisatie. Met de begrotingswijziging 2024 is dit knelpunt opgelost, waarbij de verwachting was dat de prognoses voor afgelopen jaar gehaald konden worden met volledige bezetting.

Twentebreed zijn 80,4% van de geplande controles uitgevoerd in plaats van de gewenste 100%. Dit ligt in lijn met de gemeente Enschede (78,0%). De voornaamste oorzaak hiervoor is niet langer een gebrek aan formatie, maar onbezette vacatureruimte. Het opvullen van de extra vacatureruimte als gevolg van de begrotingswijziging

kost tijd, voornamelijk binnen agrarisch toezicht. Niet uitgevoerde controles brengen risico's met zich mee dat minder overtredingen worden geconstateerd en gecorrigeerd. De OD Twente zichzelf als doel gesteld om in 2025 openstaande vacaturruimte zoveel mogelijk te vullen, met de ambitie in 2025 de planning voor periodieke controles volledig uit te voeren.

Het tekort aan periodieke controles wordt gedeeltelijk gecompenseerd het uitvoeren van extra aspectcontroles, welke zijn uitgevoerd naar aanleiding van ketentoezicht, luchtwassers, vuurwerk en vraaggestuurde klachten. Vooral ketentoezicht en controles op luchtwassers en vuurwerk zijn geprioriteerd uitgevoerd conform het UVP 2024, aangezien deze werkzaamheden zijn gekoppeld aan de geprioriteerde beleidsdoelen en ambitieonderwerpen (veiligheid, ondermijning en gezondheid).

Gevelcontroles

De gemeente Enschede heeft gerichte acties gevraagd op gevelcontroles en vrije veld toezicht (A2.07). Hiervoor zijn 420 uur gereserveerd, waarbij realisatie niet productmatig maar projectmatig heeft plaatsgevonden. Hiervoor is een separaat projectplan opgesteld met bijbehorende verantwoording.

Klachtenanalyse

De afgelopen jaren is een sterke toename geconstateerd in het aantal klachtmeldingen dat door de OD Twente is afgehandeld. Deze Twentebrede ontwikkeling heeft zich ook in 2024 doorgezet. Hierbij heeft het totaal aantal klachtmeldingen van het afgelopen jaar de verhoogde prognose van het UVP 2024 andermaal overschreden. De gemeente Enschede vormt de uitzondering op deze ontwikkeling, met een lichte afname in klachten die binnen de prognose van het UVP 2024 zijn gevallen. Desondanks heeft Enschede een relatief hoog aantal klachten die een negatieve invloed hebben op de omgevingskwaliteit. Meer klachten, hinder en overlast duiden op een lagere belevingswaarde en gebruikswaarde van de leefomgeving.

Om deze ontwikkeling beter te kunnen duiden en adresseren, voert de OD Twente jaarlijks een klachtenanalyse uit. Ook in dit jaarverslag wordt middels onderstaande tabellen inzicht gegeven in de omvang, oorsprong en aard van alle klachten die zowel regionaal als door de gemeente Enschede zijn ontvangen in 2024. De cijfers vanuit de analyse zijn op basis van ontvangen klachten. Dit wijkt af van de realisatiecijfers uit PowerBI, welke uitgaan van het aantal afgehandelde klachten. Als onderdeel van de analyse zijn locatie(s) waar de meeste klachten zijn ontvangen verder toegelicht.

Klachtenanalyse regio Twente 2024						
Aantal klachten afgehandeld (PowerBI)				Aantal klachten ontvangen (klachtenanalyse)		
1520				1627		
Afval	Asbest	Bodem	Geluid	Licht	Lucht	Overig
14	19	16	445	16	1099	18
<i>Toelichting:</i> Het overgrote deel van alle klachten in Twente had afgelopen jaar betrekking op lucht (68%) en geluid (27%). Binnen het thema lucht, ging het voornamelijk over geur gerelateerde klachten.						
Locaties						
<i>Toelichting:</i> Het afgelopen jaar hebben vijf specifieke locaties binnen de regio een opvallend hoog aantal klachten ontvangen. Het gaat hierbij om:						
<ul style="list-style-type: none"> • Geurklachten rondom een asfaltcentrale in de gemeente Hengelo (13% van alle klachten); • Geurklachten rondom een landbouwbedrijf in de gemeente Wierden (12% van alle klachten); • Geurklachten rondom een veevoeder producent in de Hof van Twente (5% van alle klachten); • Geurklachten rondom een andere veevoeder producent in de Hof van Twente (5% van alle klachten); • Geurklachten rondom een vervaardiger van dierlijke oliën en vetten in de gemeente Hengelo (5% van alle klachten). 						

Klachtenanalyse Enschede 2024						
Aantal klachten afgehandeld (PowerBI)				Aantal klachten ontvangen (klachtenanalyse)		
235				211		
Afval	Asbest	Bodem	Geluid	Licht	Lucht	Overig
4	4	2	142	0	58	1
<p><i>Toelichting:</i> Het overgrote gedeelte van alle klachten in Enschede hadden afgelopen jaar betrekking op geluid (67%) en lucht (27%). Binnen het thema lucht ging het voornamelijk om geurhinder, slechts drie keer om luchthinder algemeen.</p>						
Locaties						
<p><i>Toelichting:</i> Verschillende locaties binnen de gemeente Enschede hebben afgelopen jaar meerdere klachten ontvangen. Hierbij hebben zes specifieke locaties een bovengemiddeld aantal ontvangen. Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geuroverlast rondom een varkenshouderij (10% van alle klachten). • Geluidsklachten rondom een voetbalvereniging (7% van alle klachten). • Geluidsklachten over een restaurant (6% van alle klachten). • Geluids- en geurklachten rondom een garagebedrijf (5% van alle klachten). • Geluidsklachten nabij een café (5% van alle klachten). • Geluidsklachten over een evenementenlocatie (5% van alle klachten). 						

Milieuwinst

Ondanks dat het gewenste aantal periodieke controles in 2024 niet is gehaald, zijn afgelopen jaar veel interventies geweest met milieuwinst als resultaat. Hierbij worden enkele belangrijke voorbeelden genoemd waarbij toezichtinzet direct heeft bijgedragen aan een schonere, veiligere en gezondere leefomgeving in Twente:

- ***Beheersing chemische calamiteit:*** Onze piketdienst en experts kwamen direct in actie bij een gevaarlijke reactie van geleverde chemicaliën. Door de snelle respons konden vrijgekomen stoffen veilig worden verdund en afgevoerd. Resterende chemicaliën werden vakkundig gekoeld en veiliggesteld.
- ***Veilige opslag gasflessen:*** Tijdens een inspectie werd een tiental gasflessen met propaan aangetroffen die onveilig waren opgeslagen. De OD Twente heeft ondersteund met het realiseren van een opslagruimte die voldoet aan de PGS-15. Dit heeft bijgedragen aan een veiligere omgeving.
- ***Bodemverontreiniging voorkomen:*** Een niet-gekeurde vloer van een autowasplaats is na interventie van de OD Twente gekeurd, gerepareerd en goedgekeurd. De integriteit van de bodem is gewaarborgd.
- ***Watervervuiling afgewend:*** Door tijdig in te grijpen bij een overvolle olie- en benzineafscheider, is voorkomen dat grote hoeveelheid oliehoudend afvalwater in het openbare riool is terechtgekomen.
- ***Mitigeren brandgevaar:*** Bij een bedrijf is een gevaarlijke situatie ontdekt, waarbij een propaantank te dicht bij een dieselolietank is geplaatst. Door het ingrijpen van de OD Twente zijn de tanks verplaatst en is een potentieel brandgevaarlijke situatie opgelost.
- ***Vuurwerkcontroles:*** Tenslotte hebben de vuurwerkcontroles in 2024 belangrijke resultaten opgeleverd. Er zijn zes overtredingen geconstateerd, waarbij één strafrechtelijk is opgepakt. De OD Twente heeft een verschuiving ingezet naar meer structurele aandacht voor vuurwerkopslag gedurende het gehele jaar, wat risicovolle situaties vroegtijdig voorkomt.

4.2.2 Handhaving

Enschede 2024				
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2024	REA 2024	WV 2024
A3.01	Handhavingsverzoek	5	1	1
A3.02	Handhavingstraject	42	39	63
A3.03	(BOA) Strafrechtelijk onderzoek	47	105	10
A3.05	Toepassen last onder dwangsom	-	0	4
A3.06	Toepassen last onder bestuursdwang	-	0	0
	Totaal Handhaving	94	145	78

Cluster juridisch

In 2024 heeft het cluster juridisch zich verder verdiept in de Omgevingswet en onderzocht hoe de huidige werkwijze beter kan aansluiten op deze nieuwe wet- en regelgeving. Concreet betekent dit een dienstbaardere opstelling van het cluster, wat leidt tot een andere benadering en werkwijze op gebied van bezwaar, beroep, handhavingsverzoeken, klachten en zienswijzen. Daarnaast heeft het cluster zich verder ingezet op natuur- en stikstofgerelateerde kwesties. Hierbij is onder andere een plan van aanpak met standaarden opgesteld rondom de toepassing van de stoppersregeling.

Kenmerkend voor afgelopen jaar is de hoge instroom aan handhavingszaken op het gebied van energie en duurzaamheid. Hierdoor is de werkvoorraad nauwelijks afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Inzet richtte zich afgelopen jaar toenemend op handhaving van wet- en regelgeving rondom energiebesparing en juridische advisering van energietoezichthouders. Door deze versterkte inzet draagt het cluster actief bij aan een duurzame leefomgeving, waarbij invulling wordt gegeven aan regionale beleidsdoelen.

Groene BOA's

De gemeente Enschede heeft voor 2024 middels een lokaal project uitvraag gedaan voor 1 Fte (= 1.360 uur) inzet voor zogenaamde 'groene BOA-taken'. Deze taken hebben voornamelijk betrekking op het houden van toezicht op illegale kap, afvaldumping en afvalverbranding in het buitengebied. Hierbij trekken de BOA's van de OD Twente vaak gezamenlijk op met collega's van de gemeente Enschede. De prognose vanuit het UVP 2024 heeft hierbij onvoldoende rekening gehouden met deze extra taken ten laste van het primaire proces, wat heeft geleid tot een overschrijding. Nadere toelichting over de groene-BOA werkzaamheden wordt gegeven in paragraaf 6.3.

Dwangsommen

Handhaving door de OD Twente heeft in 2024 geleid tot meerdere verbeurde last onder dwangsommen (LOD's). Regionaal zijn afgelopen jaar 18 invorderingsadviezen opgesteld die moeten bijdragen aan een schonere, veiligere en gezondere leefomgeving. Voor de gemeente Enschede gaat het om twee invorderingsadviezen, die betrekking hebben op onderstaande zaken:

- Café: Tijdens een handhavingstraject is een invorderingsadvies opgesteld van €7.000 naar aanleiding van een verbeurde LOD. Deze zaak heeft betrekking op het ontbreken van een juiste melding/vergunning en het overtreden van geluidsvoorschriften.
- Schouwburg: Tijdens een handhavingstraject is een invorderingsadvies opgesteld van €2.000 naar aanleiding van een verbeurde LOD. Deze zaak heeft betrekking op het niet voldoen aan de verplichting tot verduurzaming van het energiegebruik.

Het is van groot belang dat de gemeente duidelijk communiceert over de invordering van dwangsommen, zodat handhavingprocessen hierop afgestemd kunnen worden. Het opleggen maar vooral het invorderen van dwangsommen heeft namelijk een afschrikkende werking en leidt zo tot beter naleefgedrag met indirecte milieuwinst als gevolg.

4.3 Programma Advies

Naast producten op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving, kennen we ook specialistische adviesproducten. Deze producten zijn hieronder opgenomen.

Enschede 2024				
PDC	OMSCHRIJVING	UVP 2024	REA 2024	WV 2024
A4.01	Voorlopige voorziening	0	1	0
A4.02	Bezwaar	1	0	0
A4.03	Beroep	2	0	1
A4.04	Advies bij juridische procedures	3	2	7
A4.05	Advies bodem	56	37	7
A4.06	Advies externe veiligheid	8	15	12
A4.07	Advies milieuzonering	2	0	0
A4.08	Advies geluid	48	56	24
A4.09	Advies luchtkwaliteit	5	13	3
A4.10	Milieuvadvisie ruimtelijke ordening	0	0	0
A4.11	Advies Beleidsontwikkeling milieu	0	0	0
A4.12	Advies algemeen	10	10	3
A4.13	Informatieverstrekking	23	19	1
A4.14	Advies flora en fauna	-	0	0
A4.15	Advies energie en duurzaamheid	-	0	0
A4.16	Integraal advies	-	1	0
A4.17	Advies sloop/asbest	-	0	0
A4.18	Advies geur	-	1	2
A4.19	Advies lichthinder	-	1	0
A4.20	Advies activiteit bouwwerken leefomgeving	-	0	0
A4.21	Dronevlucht	-	22	0
A4.22	Advies beleid en bestuur	-	0	0
	Totaal Advies	158	178	60

Het totaal aantal adviezen is overeenkomstig de planning, maar wijkt op onderdelen af.

Clusters geluid en luchtkwaliteit

In 2024 is er een groot aantal adviesaanvragen binnengekomen op het gebied van geluid en luchtkwaliteit. Dit betreft interne aanvragen vanuit toezicht, handhaving en vergunningen, maar ook steeds meer externe aanvragen vanuit de partners. Dit duidt erop dat deze clusters steeds beter worden gevonden. Om wachttijden voor adviezen te verkorten, hebben beide clusters de 'korte klusdag' geïntroduceerd. Hiermee is dagelijks een adviseur beschikbaar om kleinere adviesaanvragen snel te behandelen.

Binnen het cluster luchtkwaliteit is een sterke toename zichtbaar in adviesaanvragen in relatie tot zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Deze advies hebben vooral betrekking op de beoordeling van emissierapportages en de evaluatie van vermijd- en reductieprogramma's bij vergunningplichtige bedrijven. Een vergelijkbare stijging valt te zien bij geuradviezen. De verwachting is dat deze trends zich de komende jaren zullen voortzetten.

Vanuit het cluster geluid wordt vooral extra werk verwacht als gevolg van het onderwerp windturbines. Hierbij moet de OD Twente beleidsmatig meedenken, onder ander bij het opstellen van omgevingsplannen en ontwikkelingen van gebiedsgerichte programma's. De OD Twente heeft afgelopen jaar ook extra ondersteuning geboden rondom geluidsadvies voor de gemeente Enschede vanwege het uitvallen van eigen medewerkers binnen de gemeente. Dit heeft geleid tot een hogere realisatie ten opzichte van de gestelde prognose.

Cluster externe veiligheid

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het lokale externe veiligheid (EV-)beleid niet langer actueel. Voor de gemeente Almelo heeft het cluster EV bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuw beleid, waarbij de verwachting is dat voor meer gemeenten hierop ondersteuning geboden gaat worden. Daarnaast heeft de Omgevingswet het begrip omgevingsveiligheid geïntroduceerd, wat breder geïnterpreteerd kan worden dan enkel EV. Om deze reden heeft het cluster EV zich beziggehouden met de afbakening van taken en verantwoordelijkheden. Tenslotte is afgelopen jaar aandacht toegenomen voor het beheersen van specifieke risico's rondom nieuwe energievormen en -infrastructuren, zoals waterstof, batterijen en windmolens.

5. Ketenpartners

Bij de uitvoering van VTHA-taken werkt de OD Twente regelmatig samen met verschillende externe partners, Deze samenwerking is gebaseerd op wettelijke en wenselijke taken. Eventuele “wenselijke taken” worden vastgelegd in werkafspraken tussen de OD Twente en de desbetreffende externe partij. Hiervan wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld, evenals voor afspraken en/of prioriteiten in het kader van toezicht en handhaving en het gezamenlijk uitvoeren van projecten.

Veiligheidsregio

De OD Twente heeft een structurele samenwerking met de Veiligheidsregio Twente. Er vindt periodiek overleg plaats op verschillende niveaus, van directieniveau tot casusniveau. De samenwerking is vastgelegd in een DVO, maar in de praktijk meer pragmatisch van aard. Medewerkers weten elkaar snel te vinden en er wordt periodiek bij elkaar op kantoor gewerkt. In 2024 is een projectplan opgesteld om ook informatie-uitwisseling tussen de Veiligheidsregio en de OD Twente verder te verbeteren. Het doel is om te inventariseren welke specifieke statische en dynamische gegevens beide diensten (nodig) hebben en openbare registers vervolgens beter op elkaar af te stemmen voor meer data-uitwisseling. Dit moet resulteren in snellere en meer volledige toegang tot informatie ten behoeve van een effectievere uitvoering van primaire taken. De implementatie en afronding van dit project staan gepland voor 2025.

Waterschappen

De noordoostelijke OD's en waterschappen uit de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel hebben een structurele samenwerkingsovereenkomst. Hierbinnen wordt themagericht samengewerkt middels jaarlijkse projecten en activiteiten. De doelstelling van de samenwerking is om op een laagdrempelige manier en op basis van vrijwilligheid elkaar te versterken. Gezocht wordt naar een combinatie van kennisdeling en uitvoering. In 2024 heeft kennisdeling zich voornamelijk gericht op de implementatie van de Omgevingswet en risicogericht werken. Daarnaast zijn concrete acties genomen op de onderstaande speerpunten:

1. ZZS: Naast het bevorderen kennisdeling en bewustzijn over ZZS vanuit het plan van aanpak van de Provincie Overijssel, zijn ook voorbereidingen getroffen rondom het opstellen van brancheplannen rondom dit thema.
2. Vetproblematiek: Uitvoering van dit project heeft voornamelijk plaatsgevonden in 2023, waarbij de resultaten begin 2024 zijn opgeleverd.
3. Covergisters: Samenwerking heeft plaatsgevonden ten aanzien van de problematiek en aanpak rondom dit thema. Hierbij heeft het waterschap en de OD Twente ieder hun eigen bevoegdheid, waarbij het belang van aanvullend werken wordt benadrukt. Dit helpt met een eenduidige benadering richting bedrijven.

Politie

In 2024 heeft OD Twente wederom actief deelgenomen aan de Multidisciplinaire Integrale Aanpak (MIA-acties) in diverse Twentse gemeenten. Deze MIA-acties waren gericht op de aanpak van ondermijning, een fenomeen waarbij de onderwereld gebruikmaakt van de bovenwereld om criminele activiteiten te faciliteren, zoals witwassen, illegale handel en drugsproductie. Ondermijning kan plaatsvinden in uiteenlopende sectoren, waaronder horeca, kapperszaken, verhuur van garageboxen en autobedrijven.

Hoewel de organisatie van deze acties bij de gemeenten ligt, heeft OD Twente haar meerwaarde bewezen door haar specialistische kennis en inzet bij te dragen aan een effectieve aanpak van ondermijning. De samenwerking met verschillende handhavingpartners bleek niet alleen effectief tijdens de MIA-controles, maar droeg ook bij aan een betere afstemming en samenwerking tussen collega's van de betrokken organisaties. Ook in 2025 wil OD Twente blijven bijdragen aan deze gezamenlijke aanpak. Hierbij de organisatie een blijvende rol spelen in het versterken van de regionale samenwerking en het aanpakken van ondermijning in Twente.

Inspectie Leefomgeving en Transport

De OD Twente heeft afgelopen jaar meermaals deelgenomen aan transportcontroles in samenwerking met de politie en ook de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Deze controles hebben op verschillende locaties plaatsgevonden, waaronder bij grensovergangen. De transportcontroles hebben zich gericht op verschillende thema's, waaronder bodem- en afvaltransport. Dit levert waardevolle inzichten op, waarbij ter plekke gebruik wordt gemaakt van drones en monsternames. Ook is het goed voor de zichtbaarheid van de OD Twente naar de buitenwereld.

Omgevingsdienst Nederland

De OD Twente is landelijk betrokken bij verschillende ontwikkelingen en biedt hierbij proactieve ondersteuning aan Omgevingsdienst Nederland (ODNL) op verschillende thema's zoals het Besluit WPM, de verschillende pijlers van IBP-VTH, de oplevering van de LVS en ondersteuning rondom implementatie van milieuwetgeving in Caribisch Nederland.

6. Projecten

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in alle projecten en collectieve werkzaamheden die in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd of waaraan is deelgenomen. Hierbij is duidelijk onderscheid gemaakt tussen projecten met een begin- en eindpunt enerzijds, en doorlopende collectieve werkzaamheden die ten behoeve van de hele regio worden uitgevoerd anderzijds.

6.1 Twentse projecten

OD1: Omgevingswet (zie paragraaf 2.2)

De initiële implementatie van de Omgevingswet in 2024 is succesvol verlopen, mede dankzij een zorgvuldige voorbereiding en nauwe samenwerking met onze (keten)partners. Verdere verbeteringen worden in 2025 binnen de reguliere processen doorgevoerd, waaronder de aanpassing van sjablonen, de landelijke kernregistratie van mba's en de optimalisatie van de SFW. Daarnaast is de Omgevingstafel Twente in 2024 voortgezet en is projectmatig gewerkt aan het opstellen van een uniforme paragraaf voor milieuleges met eenduidige definities. Naar verwachting zal deze 2025 opgeleverd worden.

OD2: Energie & Duurzaamheid (zie paragraaf 3.3)

In 2024 heeft de OD Twente aanzienlijke stappen gezet op het gebied van energie en duurzaamheid. De uitvoering van het *Projectplan energiebesparing 2022-2023* is afgerond, waarbij de extra hercontroles in 2024 zijn uitgevoerd vanwege lager naleefgedrag dan werd verwacht.

Daarnaast is via de *SPUK THE* capaciteit voor energietoezicht uitgebreid en geprofessionaliseerd, met instemming van de partners om deze werkzaamheden in voort te zetten. Naast werving en opleiding, is in 2024 ook een flinke stap gezet in de uitvoering van het primaire proces. Zo zijn binnen de SPUK THE meer dan 200 bedrijfsbezoeken afgelegd. Hieronder vallen ook 20 bezoeken aan grootverbruikers in Twente, om een zo groot mogelijke impact te hebben op energiebesparing en vermindering van CO₂ uitstoot.

Ook is gewerkt aan de transitie naar een *circulaire economie* via samenwerking met OD IJsselland, waarbij het VTHA-instrumentarium wordt versterkt en een regionaal kennisschakelpunt wordt ontwikkeld. Dit moet in 2025 leiden tot een 'programma circulaire economie', welke zal fungeren als kwartiermaker.

Ook heeft OD Twente een grote rol gespeeld in de landelijke voorbereiding op het '*Besluit CO₂-reductie WPM*', dat per 1 juli 2024 in werking is getreden. De uitvoering hiervan, inclusief controles bij bevoegde gezagen, volgt in 2025. Onzekerheid rondom capaciteit en financiële middelen vormt hierbij een risico.

OD3: SPUK IBP (zie paragraaf 2.2)

In 2024 is de OD Twente, met steun van de SPUK IBP-subsidie, actief bezig geweest met het versterken van de VTHA-taken. De inspanningen waren gericht op zes pijlers: robuustheid, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving, informatievoorziening, kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt, onafhankelijke uitvoering en monitoring. Zo is onder andere een plan van aanpak opgesteld om per 2026 aan de robuustheidscriteria te voldoen. Deze initiatieven dragen zowel bij aan de versterking van de organisatie en aan de verbetering van de leefomgeving.

OD4: Project lozen buiten inrichtingen

De OD Twente heeft in 2024 een pilotplan uitgevoerd voor indirecte lozingen buiten de kadastrale grenzen van bedrijven. In het kader hiervan zijn nieuwe uniforme werkwijze- en instructies opgesteld om de afhandeling van ingediende meldingen te verbeteren. De werkwijze is geïmplementeerd bij Team Leefomgeving, waarmee nu ervaring wordt opgedaan. Ook is een aansluitende toezichtstrategie en werkwijze opgesteld voor Team Toezicht en Handhaving, deze wordt in 2025 geïmplementeerd.

ODP1: Project ZZS

In 2024 is het projectplan voor de aanpak tegen zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) van de Provincie, OD Twente en OD IJsselland grensoverschrijdend opgepakt. De focus lag op het vergroten van bewustwording, het uitbreiden van kennis en het versterken van samenwerking. De OD Twente heeft tevens actief deelgenomen aan landelijke en Oost-Nederlandse netwerken (Gelderland-Overijssel) waar waardevolle kennis is gedeeld, vertaald en toegepast op de Twentse situatie.

Deze gezamenlijke inspanning heeft onder andere geleid tot een document waardoor toezichthouders ZZS beter kunnen signaleren tijdens milieucontroles. Daarnaast is een fundament gelegd voor een signaleringskader, waarmee ZZS-signalen inzichtelijker worden voor vergunningverleners. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft OD Twente in 2024, mede door het project, belangrijke stappen gezet in het terugdringen van ZZS en bijgedragen aan een gezondere en duurzamere leefomgeving.

OD5: Project Gedragssturing (zie paragraaf 3.1)

In 2024 is het project gedragssturing vanuit diverse invalshoeken benaderd en uitgevoerd. Daarbij is bijzondere aandacht besteed aan de rol van meldingscoach, het landelijke gedragsteam en de structurele verankering van gedragssturing binnen het VTH-proces.

OD6: Projectmatig werken

Gedurende 2024 heeft de OD Twente verder gewerkt aan de doorontwikkeling van projectmatig werken. Interne werkprocessen, afspraken en sjablonen hiervoor zijn inmiddels vastgesteld. Ook is de nieuwe functie van 'projectleider' in 2024 ingevuld. Daarnaast is gewerkt aan het proces rondom het aannemen van projectmatige werkzaamheden en de registratie hierop. Dit heeft geleid tot een beter UVP 2025, waarin op groter detailniveau wordt geprognosticeerd, gerapporteerd en bijgestuurd op projectmatige werkzaamheden. Dit is een basis die in 2025 verder zal worden verfijnd.

6.2 Collectieve werkzaamheden Twente

1) Ontwikkelingen stikstof

PPLG: De OD Twente was in 2024 aangesloten bij de provinciale werkgroep en leverde van hieruit een bijdrage aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). In september is met het vervallen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, ook het PPLG komen te vervallen. Het is momenteel onduidelijk hoe verder te gaan met de uitvoering van de doorontwikkeling van het landelijk gebied in Twente.

Stoppersregeling: via deze regeling kregen agrariërs de mogelijkheid om tot 1 januari 2020 aan het Beh te voldoen. Eind 2024 is de OD Twente verdergegaan met het oppakken van het project om de betreffende vergunningen ambtshalve in te trekken. Het gaat nog om circa 95 locaties. Een deel hiervan staat 'on hold' in verband met nieuwe vergunningaanvragen en omgevingsvergunning beperkte milieutoetsen (OBM) rondom natuur. Daarnaast zijn er nog de 'gekapte stoppers' die toentertijd niet in aanmerking kwamen voor de stoppersregeling, maar wiens vergunningen niet voldoen aan het Beh en ook nog niet zijn ingetrokken. Deze vergunningen worden momenteel opgepakt via een separaat traject los van het reguliere stopperstraject.

Lbv en Lbv+: In 2024 hebben 127 bedrijven in Twente zich aangemeld voor de Landelijke beëindigingsregelingen veehouderijlocaties (Lbv en Lbv+). Hiervan hebben inmiddels 87 een besluit van het RVO ontvangen, waarvan 79 positief. Er zijn 9 intrekingsverzoeken van omgevingsvergunningen vanuit de regeling ontvangen; 4 verzoeken zijn inmiddels afgehandeld. Het komende jaar wordt een verdere toename verwacht van het aantal intrekingsverzoeken, adviesverzoeken voor omgevingsplanwijzigingen, ontwikkelingsmogelijkheden van erven en vragen van adviseurs en BG's met betrekking tot deze regelingen.

2) Voorzitter regionale overleggen

De OD Twente heeft ook in 2024 haar taak als voorzitter opgepakt in verschillende gremia. Dit is gedaan in het Kennisplatform Bodem Twente en de regionale werkgroep geluid.

3) Bodembeleidsagenda

In 2024 heeft de OD Twente als voorzitter van het Kennisplatform Bodem Twente en deelnemer aan het kernteam Onder Twente, diverse projecten geïnitieerd en uitgevoerd. Dit omvat het optimaliseren van de samenwerking tussen KBT en Onder Twente, het opstellen van een strategische bodeminformatie agenda en het uitvoeren van de daaruit voortvloeiende actiepunten. Tevens is de OD Twente betrokken bij landelijke en regionale overleggen over PFAS, ZZS, de afdeling bodem in de Omgevingswet en bodemregels in het Omgevingsplan om gemeenten optimaal te informeren en ondersteunen.

4) Ketentoezicht

Projectleiding en coördinatie ligt bij de OD Twente, maar uitvoering vindt plaats bij de OD Rivierenland. In 2024 heeft team ketentoezicht van OD Rivierenland een belangrijke bijdrage geleverd aan het versterken van toezicht en handhaving. Er zijn 590 uren besteed aan ketenanalyse voor de OD Twente, wat heeft geleid tot vijf tactische en operationele risicoanalyses en er is daarnaast ondersteuning geboden bij diepgaand administratief toezicht.

De ketenaanpak is voortgezet voor E-waste, dierlijke bijproducten en verontreinigde grond. Er zijn tevens gerichte interventies uitgevoerd binnen de ketens metaalrecycling, co-vergisting en e-waste. Team ketentoezicht heeft ook meegewerkt aan de analyse vanuit het project aanpak synthetische drugs (SONAR) in samenwerking met het RIEC. Hierbij zijn netwerken en kenmerken in de keten van de productie van synthetische drugs in kaart gebracht met het doel integraal te kunnen interveniëren. Naast het RIEC, is ook nauw samengewerkt met andere ketenpartners zoals Politie Oost Nederland, Functioneel Parket, de MBelastingdienst, Waterschappen, Rijkswaterstaat, NVWA, ILT en andere OD's.

5) Ontwikkelingen beleidsdoelen (zie paragraaf 3.4)

In 2024 is vanuit de kerngroep en de OD Twente besloten om de beleidsdoelen nader te bekijken, voornamelijk omdat een gedeelte van deze doelen zich moeilijk laat meten. De ambitie is om in 2025 te komen tot verder uitgewerkte doelen, met duidelijk meetbare indicatoren en streefwaarden die de komende jaren goed gemonitord kunnen worden. De ontwikkeling hangt samen met vigerende VTHA-beleid, welke tevens moet worden doorontwikkeld.

6.3 Lokale projecten

1. Groene BOA's

De gemeente Enschede heeft voor 2024 1 Fte (= 1.360 uur) ingezet op zogenaamde 'groene BOA-taken'. Dit betreft voornamelijk toezicht in het buitengebied op illegale kap, afvaldumping en afvalverbranding. Hierbij wordt gezamenlijk met de gemeente Enschede opgetrokken, waarvoor 300 uur is gereserveerd voor algemene afstemmingsmomenten. De BOA's vanuit de OD Twente en collega's van de gemeente Enschede weten elkaar goed te vinden, waarbij grote tevredenheid is uitgesproken over de lopende samenwerking. Dit heeft echter geleid tot een lichte overschrijding qua afstemming (ca. 400 uur).

Het UVP 2024 heeft echter onvoldoende rekening gehouden met de primaire werkzaamheden (A3.03), waardoor hier een overschrijding is ontstaan (zie paragraaf 4.2.2). Op het product A3.03 zijn in totaal ongeveer 850 uur geschreven, wat leidt tot een urentotaal van 1.250 uur met betrekking tot BOA-gerelateerde werkzaamheden.

2. Bibob en ondermijning

Enschede heeft via het UVP 2024 extra aandacht gevraagd voor ondermijning middels gerichte aandacht bij toezicht en handhaving. Hiervoor is projectmatige capaciteit gereserveerd (120 uur). Uiteindelijk zijn deze werkzaamheden volledig projectmatig uitgevoerd middels de eerder benoemde lokale MIA-acties binnen de gemeente Enschede. Hiervoor zijn ongeveer 120 uur gerealiseerd in lijn met de beschikbaar gestelde capaciteit.

3. Extra inzet energie en duurzaamheid

Naast de werkzaamheden rondom het 'Projectplan energiebesparing 2022-2023' en 'SPUK THE', heeft de gemeente Enschede bovenop de jaarlijkse bijdrage van €100.000 nog een extra €110.000 beschikbaar gesteld voor VTHA-werkzaamheden rondom energie en duurzaamheid. Verantwoording over deze werkzaamheden loopt niet via het UVP 2024, maar komt separaat terug in de jaarrekening en wordt apart gerapporteerd in de desbetreffende verantwoording. De bijbehorende rapportage wordt hierbij separaat bestuurlijk aangeboden.

4. Inzet bedrijfsuitvoeringsprogramma's

Het project circulaire bedrijventerreinen, eveneens separaat gefinancierd vanuit de 'extra inzet energie en duurzaamheid', zijn uitgevoerd in het voorjaar 2024. Werkzaamheden richtten zich op het verzamelen en analyseren van data over afvalstromen en grondstoffen ten behoeve van het opbouwen van kennis over de circulaire economie. Dit project heeft het belang van inzicht in afvalstromen en grondstoffen aangetoond en daarmee ook een groot (landelijk) knelpunt zichtbaar gemaakt: de uiteenlopende kwaliteit en uniformiteit van afvalgegevens en het ontbreken van inzicht in grondstoffenstromen.

Tijdens het project kwam ook naar voren dat het instrument VTHA onvoldoende wordt ingezet ten behoeve van de circulaire transitie. Er zijn echter veel kansen gesignaleerd binnen (boven)wettelijke taken. Een vervolgactie van het project circulaire bedrijventerreinen is de opzet van het 'programma circulaire economie'. Het programma zal inzicht geven in de doelen en de focus op de korte en lange termijn, maar ook de samenhang met bijvoorbeeld de innovatie- en ontwikkelagenda.

5. Havengebied

Vanuit positieve ervaringen heeft het project havengebied Enschede ook doorgang gevonden in 2024. Hiervoor is 50 uur gereserveerd voor afstemming, terwijl 250 uur is gereserveerd voor concrete werkzaamheden binnen het primaire proces voor het opvolgen van acties. Afstemming rondom het havengebied heeft 40 uur in beslag genomen in lijn met de gestelde prognose. Diverse werkzaamheden rondom het havengebied vallen uiteen in verschillende producten binnen het primaire proces.

7. Uitvoeringsorganisatie & bedrijfsvoering

De OD Twente moet als uitvoeringsorganisatie met bedrijfsvoering aan een aantal elementen voldoen ten aanzien van haar organisatie, borging van middelen, monitoring en rapportage. De uitvoeringsorganisatie dient zodanig ingericht te zijn dat een goede uitvoering van het VTHA-beleid, inclusief de Nadere uitwerking en programma gewaarborgd is. Per element is aangegeven hoe hier uitvoering aan wordt gegeven.

Omschrijving	Toelichting
Uitvoeringsorganisatie	
De bestuursorganen richten hun organisatie zodanig in dat een goede uitvoering van het VTHA-beleid en de uitvoeringsprogramma's, gewaarborgd is.	Via een governance is geborgd dat de beleids- en uitvoeringscyclus zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt opgepakt door zowel de bevoegde gezagen als de OD Twente. Tevens zijn de afspraken vastgelegd in de GR, DVO's en het bedrijfsplan.
De bestuursorganen dragen er in ieder geval zorg voor dat: <ol style="list-style-type: none"> De personeelsformatie ten behoeve van de uitvoering en de handhaving en de bij de onderscheiden functies behorende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Vergunningverleners niet worden belast met het toezicht op naleving en het voorbereiden of uitvoeren van bestuurlijke sancties. Toezichthouders niet voortdurend worden belast met het uitoefenen van toezicht op de naleving met betrekking tot dezelfde inrichting. De organisatie van de bestuursorganen en van de Omgevingsdienst ook buiten de gebruikelijke kantooruren bereikbaar en beschikbaar is. 	<p>Bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden zijn beschreven in de functieomschrijvingen en het formatieplan.</p> <p>Er geldt functiescheiding op persoonsniveau tussen vergunningverlening enerzijds en toezicht en handhaving anderzijds. Ook is er sprake van periodieke roulatie van toezichthouders en worden hercontroles altijd uitgevoerd door een andere toezichthouder. Voor specialismen en juridische deskundigheden geldt een scheiding op objectniveau.</p> <p>De OD Twente kent een 24/7 wachtdienst, welke in 2024 een professionaliseringsslag heeft gemaakt met een nieuw dienstvoertuig en een hoger specialisatieniveau. Hierbij wordt jaarlijks effectief gereageerd op milieu-incidenten.</p>
De bestuursorganen dragen tevens zorg voor dat: <ol style="list-style-type: none"> Een beschrijving van de werkprocessen, de procedures en de bijbehorende informatievoorziening inzake de uitvoerings- en handhavingstaken en het voorbereiden, geven en uitvoeren van bestuurlijke sancties wordt vastgesteld. De uit te voeren werkzaamheden plaatsvinden overeenkomstig deze beschrijving. 	<ol style="list-style-type: none"> In de werkprocessen staat beschreven op welke wijze vergunningverleners, toezichthouders, handhavers en adviseurs hun werkzaamheden uitvoeren. Deze staan in het kwaliteitssysteem (WIKI 360). Er wordt een kwaliteitsplan opgesteld waarin de uitvoeringskwaliteit wordt geborgd. Elementen hierin worden getoetst middels het uitvoeren van audits.
Borging van middelen	
De bestuursorganen dragen er zorg voor dat: <ol style="list-style-type: none"> De voor het bereiken van de gestelde doelen en de voor het uitvoeren van de daarin bedoelde activiteiten benodigde en beschikbare financiële en personele middelen inzichtelijk worden gemaakt en in de begroting van de rechtspersonen en van de Omgevingsdienst worden gewaarborgd. De wijze van berekening van de benodigde financiële en personele middelen inzichtelijk wordt gemaakt. Voor de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's voldoende financiële en personele middelen beschikbaar zijn en dat deze middelen zo nodig worden aangevuld of de uitvoeringsprogramma's zo nodig worden aangepast. 	<ol style="list-style-type: none"> Borging vindt plaats middels de jaarlijkse programmabegrotingen, waarin per programma en partner de middelen in beeld worden gebracht. Er wordt gewerkt met een PDC, die in 2024 is omgezet naar de Omgevingswet. Hierbij vormen producten, kengetallen en projecten een belangrijke basis voor de financiële berekening. Op Twents niveau wordt inzichtelijk gemaakt welke inzet de OD Twente in 2024 gaat uitvoeren, met voldoende capaciteit en middelen.

Monitoring	
De bestuursorganen bewaken resultaten en voortgang van: a) Het bereiken van de krachtens die leden gestelde doelen. b) De uitvoering van de uitvoeringsprogramma's.	Er wordt 4 en 8 maandelijks gerapporteerd over de voortgang. Bevoegde gezagen worden hierover op de hoogte gehouden middels accountgesprekken. Per jaar wordt geprioriteerd inzichtelijk te maken welke bijdrage is geleverd aan gestelde doelen.
De bestuursorganen dragen zorg voor de registratie van gegevens die zijn verkregen in het kader van de uitvoering en handhaving.	Betreft de vastlegging middels het zaaksysteem PowerBrowser en ondersteunende applicaties (PowerBI). Het archief VTH is per partner afgestemd.
Rapportage	
De bestuursorganen rapporteren periodiek over: a) Het bereiken van de krachtens die leden gestelde doelen. b) De uitvoering van de voorgenomen activiteiten in verhouding tot de prioriteitenstelling c) De uitvoering van de afspraken	a) Monitoring en jaarverslag. b) Jaarverslag en 4- en 8-maandenrapportages. c) Jaarverslag en 4- en 8-maandenrapportages.
De bestuursorganen evalueren jaarlijks of de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's zijn uitgevoerd en in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de gestelde doelen.	Betreft de jaarlijkse rapportage middels het Jaarverslag VTH, inclusief terugkoppeling VTH-beleidsdoelen en bijbehorende UVP.
B&W en GS delen de rapportage mee aan de gemeenteraad en provinciale staten.	Betreft de jaarlijkse aanbieding van het Jaarverslag VTH.
Verplichte aansluiting Inspectieview Milieu	De verplichte aansluiting op Inspectieview Milieu is gerealiseerd middels deelname aan I-GO (Gelderse Omgevingsdiensten).

Preventief medisch onderzoek

Het gemiddelde percentage ziekteverzuim voor de gehele OD Twente zag afgelopen jaar op 3,53%. Dit is in lijn met de voorgaande jaren en nog steeds onder het streefcijfer van 4%. De bedrijfscultuur en arbeidsomstandigheden zijn hierbij positieve factoren. In mei 2024 is een drie jaarlijks preventief medisch onderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat de OD Twente op de meeste punten beter scoort dan de benchmark. Dit hangt mogelijk samen met het relatief lage ziekteverzuim.

Arbeidsomstandigheden

Er zijn geen bedrijfsongevallen in 2024 geweest. Er is afgelopen jaar gewerkt aan het opstellen van een volwaardige risico-inventarisatie en -evaluatie. Voorlopige conclusie is dat er weinig aandachtspunten zijn om de werkzaamheden volgens voorschriften te kunnen uitvoeren. Ook ten aanzien van de werkomgeving zijn er weinig verbeterpunten. De RI&E en het daaruit voortkomende plan van aanpak zal in 2025 worden vastgesteld. Eventuele aandachtspunten die uit de RI&E inventarisatie voortkomen, worden in 2025 opgepakt en opgelost.

Teksten:

Strategie & Beleid Fysiek, Cluster Omgeving & Recht

Datum: 01-04-2025

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend

ENSCHEDÉ